

Kontanthjælpsloftet i Den Almene Bolig Sektor

Et casestudie af det kommunale systems og den almen boligsektors arbejde med at mindske konsekvenserne af kontanthjælpsloftet i Brøndby Kommune

Skrevet Af: Marcus Borum Holm

Vejleder: Jesper Roer Hansen

Aalborg Universitet København

Kandidat: By, Bolig og Bosætning

Studenterrapport

Uddannelse: By, Bolig og Bosætning

Semester: 10

Titel på projekt:

Kontanthjælpsloftet i Den Almene
Boligsektor- Et casestudie af det
kommunale systems og den almene
boligsektors arbejde med at mindske
konsekvenserne af kontanthjælpsloftet i
Brøndby Kommune

Projektperiode:

1. februar – 31.maj -2018

Vejleder:

Jesper Roer Hansen

Studerende:

Marcus Borum Holm

Marcus Borum Holm

Antal normalsider: 62,34

Afleveringsdato: 31-05-2018

Resume:

Resume:

In this thesis I explore what have been done to avert a massive deferment in the public housing sector when the government implemented a reform, of the cash benefits system in 2016. This deferment was expected. The reform introduced a ceiling over the total amount of social benefits that one social security recipient could receive. In the thesis I look closer into what have been done in the case of Brøndby commune to prevent deferment in the public housing sector there. Brøndby commune was one of the municipalities where it was expected to have the largest deferment rate.

In the thesis I also look at how the professionals in the public housing companies. And staff of Brøndby commune helped the social security recipients. I am doing that by looking at how the professional agents are trying to build a professional and trusted relationship with the social security recipients. So social security recipients can adapt to some long-term coping strategies.

My thesis indicates that it is this more informal approach by authorities. As well as the local governments mentors'. And the public housing companies resident councillors. Is that which provides the biggest help for the social security recipients. That is because they have the time and resources to build a trusted relationship. The informal authorities' big help is also a result of the social security recipients, considering the informal authorities as less "dangerous". The social recipients see the informal authorities as very flexible when they provide case management and general help. The informal authorities are a help. And they are reaching out in their work.

Methodically my thesis is a case study. Where I only look at how the helping system in one commune is trying to help and prevent the social security recipients from deferment. This have I done by talking to four of the professionals in Brøndby, two from the commune and two from the public housing companies.

Indholdsfortegnelse

Kontanthjælpsloftet i den almene sektor	6
Specialets Bidrag	7
Problemformulering	8
Læsevejledning	9
Indledning.....	10
Brøndby Kommune.....	10
Konsekvenserne af kontanthjælpsloftet	11
Indretningen af kontanthjælpsloftet	12
Varslingen om kontanthjælpsloftet.....	14
Metodisk tilgang	15
Casestudiet.....	16
Valget af Brøndby som case.....	17
Gatekeeper	18
Informanter	19
Udvælgelse af informanter.....	20
De økonomiske beboerrådgivere.....	20
Kommunal Sagsbehandler	21
Mentorerne	22
Den kvalitative tilgang	22
Videnskabsteoretisk tilgang	24
Fokus på kontanthjælpsmodtagerne i interviewene	25
Metodisk refleksion	26
Teori.....	27
Social kapital	28

Putnams Social Kapital	29
Refleksion over social kapital	32
Copingstrategier	32
Refleksion over Copingstrategier	35
Samspillet mellem social kapital og copingstrategier	36
Operationalisering.....	37
Operationalisering af copingstrategier	37
Operationalisering af social kapital	39
Analysestrategi.....	41
Analyse	42
Delanalyse I	43
Den personlige relation.....	43
Samarbejdsrelationerne på tværs.....	46
Gensidig respekt.....	48
Samarbejde	49
Samarbejde på tværs af aktør	49
Det asymmetriske magtforhold	51
Delkonklusion I	53
Delanalyse II	55
Copingstrategier før de professionelle aktørers hjælp	55
De professionelle aktørers tilgang	57
Basal viden	57
Afdragsordninger	58
Enkeltydelser	59
Budgetlægning som strategi	60

Diskussion.....	66
Anden forskning om kontanthjælpsloftet.....	66
De professionelle relationers roller	68
Problematikker i samarbejdet	69
Konklusion.....	70
Kilder	76

Kontanthjælpsloftet i den almene sektor

D.1. oktober 2016 slog Kontanthjælpsloftet igennem. Kontanthjælpsloftet er en grænse for, hvor meget en person på kontanthjælp, integrationsydelse eller uddannelseshjælp kan modtage månedligt i ekstra ydelser såsom boligstøtte, særlig støtte og børnetilskud. Dette, kombineret med indførelsen af 225 timers reglen, gør, at de personer, der har været på denne ydelse i sammenlagt 1 ud af 3 år, skal arbejde mindst 225 timer årligt for at kunne bevare samme niveau af de sociale ydelser. Kontanthjælpsloftet blev indført under det mantra, at "det skal kunne betale sig at arbejde", da formålet med reformen var at skabe et nyt og moderne kontanthjælpsloft for på den måde at øge incitamentet for kontanthjælpsmodtagere til at tage et arbejde (Holst, 2016).

Det var estimeret, at over 33.000 personer ville blive ramt af kontanthjælpsloftet og 225-timers reglen. Derfor var der op til indførelsen af kontanthjælpsloftet flere store organisationer så som Kommunernes Landsforening (KL), Lejernes Landsorganisation og Danmarks Almene Boliger (BL) der var ude at advare om, at indførelsen af et kontanthjælpsloft, som konsekvens ville medføre, at 14.000 familier ville have meget svært ved at fastholde deres nuværende bolig og ville være i risiko for at blive sat ud af deres bolig (Corfiixen, 2017). Denne forøgede udsættelse af borgerere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet, er udeblevet. På nuværende tidspunkt lidt over et år efter indførelsen af kontanthjælpsloftet er der endnu ikke kommet en øget udsættelse af borgere. Antallet af personer, der er blevet udsat af deres bolig, ligger på næsten samme antal eller lidt under antallet af udsatte borgere, som før kontanthjælpsloftet blev indført for lidt over et år siden (Corfixen, 2017).

Dette ønsker jeg at undersøge nærmere ved tage udgangspunkt i Brøndby Kommune, som er en af de kommuner, hvor det var blevet forudsagt, at flest kontanthjælpsmodtagere ville blive berørt af kontanthjælpsloftet. Dertil er Brøndby Kommune den kommune, hvor der er flest enlige, som bliver påvirket af kontanthjælpsloftet, da der er 13.4 % af de enlige forsørgere, der bliver ramt af kontanthjælpsloftet (Agertoft, 2018).

Derfor havde boligorganisationerne såsom Bo-Vest i Brøndby Strand forventet et stigende antal henvendelser til deres økonomiske beboerrådgivning, denne stigning i

antallet af henvendelser og i antallet af udsættelser er tilsyneladende ikke indtruffet nu lidt over et år efter indførelsen af kontanthjælpsloftet. Dette har ført til en debat/behov for nye forklaringer blandt fagfolk, forskere og interesseorganisationer på, hvordan det kan være, at der ikke er opstået disse negative konsekvenser, der var forudsagt.

Nogle af de underliggende årsager til, at konsekvenserne af kontanthjælpsloft ikke er indtruffet endnu, kan evt. forklares med, at de svageste kontanthjælpsmodtagere allerede er blevet sat ud af deres boliger eller er flyttet, som konsekvens af det første kontanthjælpsloft, som varede fra 2004-2011 (Hansen, 2016). Dertil kommer, at der i perioden med det gamle kontanthjælpsloft var en øget gældsætning blandt de økonomiske fattige (Benjaminsen et.al, 2016,18). Dermed har kontanthjælpsmodtagerne allerede optaget store lån af bl.a. familie og venner for at kunne klare tilværelsen på de laveste ydelser. Dette betød, at kontanthjælpsmodtagerne bedre kunne klare sig på de laveste sociale ydelser. Derudover ville man evt. kunne tilskrive den manglende effekt af kontanthjælpsloftet, ved at kommunerne og boligorganisationerne har fået en erfaring i at håndtere nedskæringer i de sociale ydelser, da der siden år 2002 har været en del reformer, som har reduceret de sociale ydelser (Larsen.et.al, 2011,97). Derfor vil jeg i dette speciale undersøge, hvilke underliggende forklaringer der er på, at de negative effekter indtil videre er udeblevet.

Specialets Bidrag

Dette speciale skal ses i forlængelse af den eksisterende forskning om, hvordan kontanthjælpsmodtagerne og andre på de laveste sociale ydelser i samfundet er nødsaget til at anvende copingstrategier grundet de lave sociale ydelser.

Copingstrategier er et begreb, der bruges i litteraturen, om de strategier, som mennesket bruger til komme igennem en vanskelig og stressende periode. Den eksisterende forskning på området har beskæftiget sig med, hvordan disse borgere på lave sociale ydelser er blevet påvirket på individ- eller husholdningsniveau af lave sociale ydelser. Som konsekvens af de nedsatte sociale ydelser har de oplevet at blive fattigere. Dertil har det hidtidige fokus bl.a. været på, hvordan de berørte personer oplever, at deres levevilkår er blevet ændret i en negativ form, hvilket har

ført til, at de oplever begrænsninger i at deltage i sociale aktiviteter i samfundet (Larsen et.al: 2011,3). Hertil kommer, at de personer, der er på de laveste sociale ydelser, kun har kunnet bevare en acceptabel hverdag på grund anvendelse af forskellige overlevelsesstrategier. Dertil har den eksisterende forsknings fokus været på, hvordan det påvirker disse individers livstilfredshed og generelle helbred på en negativ måde, at de har være i en situation, hvor de er nødsaget til at anvende forskellige overlevelsesstrategier for at komme igennem hverdagen. Dette ses bl.a. af Larsen et.al 2013, som har undersøgt, hvordan copingstrategier anvendes og hvilken indvirkning, det har på forskellige individer. Dertil har den hidtidige forskning kortlagt forskellige former for copingstrategier i forhold til en økonomisk vanskelig og stressende periode. Den eksisterende forskning har kortlagt, at der er økonomiske copingstrategier, som både er kort- og langsigtede strategier, og desuden er der aktive og passive/fastlåste handlinger.

I dette speciale vil jeg rette fokus på, hvordan de professionelle aktører, i form af den lokale kommunale, boligsociale kontekst agerer.

Dette vælger jeg at undersøge ved at se på, hvordan de professionelle aktører har hjulpet kontanthjælpsmodtagerne med ikke at blive lige så hårdt ramt af kontanthjælpsloftet som forudsagt.

Nærmere bestemt vil jeg se på, hvordan de professionelle aktører støtter kontanthjælpsmodtagerne med forskellige værktøjer til bedre at klare sig selv ved at hjælpe dem med at tilegne sig de bedst mulige copingstrategier (Larsen et.al: 2013, 98).

Problemformulering

I forlængelse af ovenstående har jeg valgt følgende problemformuleringen:

Hvordan har kommunerne og boligorganisationernes proaktive tilgang til kontanthjælpsloftet påvirket kontanthjælpsmodtagernes copingstrategier?

Læsevejledning

Jeg vil først give en kort introduktion til min case kommune, Brøndby Kommune, da det er vigtigt at have en forståelse af case-området og hvilke socioøkonomiske forhold, der gør sig gældende i Brøndby Kommune. For med denne forforståelse af case-området, kan man bedre opnå en forståelse af, hvilke forventninger der var til, hvordan kontanthjælpsloftet vil berøre kontanthjælpsmodtagerne.

Derefter vil jeg gennemgå de forskellige elementer i kontanthjælpsloftet, samt indretningen af loftet. Det skyldes, at det er centralt for projektet at opnå en forforståelse af, hvordan kontanthjælpsloftet er med til at beskære kontanthjælpsmodtagerne med op til 30% af deres indkomst, samt hvordan at denne reduktion er med til at skabe en situation, hvor kontanthjælpsmodtagerne er nødsaget til at anvende copingstrategier for at overleve på den reducerede ydelse. Dertil vil jeg gennemgå, hvordan copingstrategierne ifølge forudsigelserne ikke var nok til, at kontanthjælpsmodtagerne kunne bevare deres bolig.

Desuden vil jeg gennemgå de to teorier copingstrategier og Social Kapital, som jeg vil gøre brug af til en senere analyse. Jeg vil bruge teorien om copingstrategier til at se på, hvilke overlevelsesstrategier kontanthjælpsmodtagerne gør brug af og hvordan, de professionelle aktører hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at vælge de mest optimale langsigtede strategier. Mens jeg via teorien om social kapital vil se på, hvordan den relation, der opstår mellem de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne, er med til at hjælpe dem med at vælge de bedste copingstrategier.

Derefter vil jeg gennemgå de metodiske valg og fravalg, jeg har foretaget i projektet. Til sidst vil jeg bruge teorierne til at analysere, hvordan Brøndby Kommune og boligorganisationerne i Brøndby har hjulpet kontanthjælpsmodtagerne med at klare sig på de nedsatte ydelser via copingstrategier.

Indledning

Brøndby Kommune

Jeg vil i dette afsnit gå i dybden med mit caseområde Brøndby Kommune og beskrive nogle af de socioøkonomiske forhold, som gør sig gældende i Brøndby Kommune.

Jeg har valgt i mit speciale at tage udgangspunkt i Brøndby Kommune, som er en forstadskommune til København, beliggende på Københavns Vestegn ud til Køge Bugt, 20 min fra København.

Brøndby Kommune er en kommune bestående af tre bydele Brøndbyøster, Brøndbyvester og Brøndby Strand. Brøndby Strand er den største af bydelene med 42% af indbyggerne ud af de 35.322 indbyggere i Brøndby Kommune (Brøndby Kommune, 2017). Brøndby Kommune er særlig kendt for at være den kommune i Danmark med flest almene boliger (LO,2017). Dertil er Brøndby Kommune også præget af, at de mange almene boliger er forholdsvis billige, hvilket især ses i bydelen Brøndby Strand. De almene boliger i Brøndby Strand er store almene boligkomplekser fra 70'erne (Brøndby Strand Parkerne HP4:2013:17). Ydermere har de almene boliger særligt i Brøndby Strand et ry for at være en ghetto, på trods af det ikke er det (Brøndby Strand Parkerne HP4:2013,)

De almene boliger i Brøndby Kommune er generelt billigere i forhold til resten af Region Hovedstaden. Den gennemsnitlige kvadratmeterpris for en almen familiebolig i Brøndby Kommune ligger 14% under gennemsnitsprisen for en almen bolig fra samme periode i Region Hovedstaden (Brøndby Strand Parkerne HP4,2013:20).

Brøndby Kommune er også kendetegnet ved at være en gammel arbejderkommune. Igennem de seneste 30-40 år har der været en stor tilflytning af indvandrere (Forstadsmuseet, 2018). Nogle af de faktorer, der gør Brøndby Kommune særlig interessant i forhold til kontanthjælpsloftet, er især, at kommune har en stor andel af borgere, der er på kontanthjælp. 4,6% af kommunens borgere er på kontanthjælp (Mynster, 2016). Dertil kommer så, at Brøndby Kommune der et sted med det højeste antal enlige forsørgere, som er ramt af kontanthjælpsloftet. Det er 13,4 % af de enlige forsørgere, der er ramt af kontanthjælpsloftet (Agertoft, 2018).

Konsekvenserne af kontanthjælpsloftet

Som tidligere nævnt, så er kontanthjælpsloftet en samlet betegnelse over det loft, der er over, hvor meget man kan få i sociale ydelser ud over kontanthjælp, uddannelseshjælp og integrationsydelse. I dette afsnit vil jeg se nærmere på, hvad kontanthjælpsloftet konkret indebærer. Jeg vil også se nærmere på, hvilke økonomiske konsekvenser kontanthjælpsloftet angiveligt vil medføre for de berørte kontanthjælpsmodtagere. Dette vil jeg bruge til at opnå en større forståelse af, hvordan kontanthjælpsloftet belaster de familier, som er blevet ramt deraf. Senere, i mit diskussionsafsnit, vil jeg se på, hvordan de professionelle aktører oplever denne belastning for kontanthjælpsmodtagerne, samt hvilke handlemuligheder de professionelle aktører har for at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne.

Men dette loft over, hvor meget man kan få udbetalt i kontanthjælp, afhænger af ens familietype fx om man er gift, samlevende, enlig eller, om man er forsørger og evt. hvor mange børn man er forsørger for. Derudover er der så det beløb, man bliver beskåret afhængelig af ens boligudgift, således at jo højere husleje, man har, jo mere risikerer man at blive beskåret i boligstøtte.

Kontanthjælpsloft er udformet således, at den største gruppe af kontanthjælpsmodtagere, som bliver ramt af kontanthjælpsloftet, er enlige forsørgere. Det er samtidig den gruppe, som gennemsnitlig oplever den største reduktion i de sociale ydelser. Der er 13.000 enlige forsørgere ud af 24.100 berørte kontanthjælpsmodtagere, som bliver ramt af kontanthjælpsloftet på landsplan. De enlige forsørgere oplever den største gennemsnitlig årlig reduktion - 22.200 kr. mens en enlig uden børn kun oplever en årlig reduktion på 8.400 kr. (BL, 2015). Dette kan man se i nedenstående Figur 1, som er en oversigt fra BLs høringssvar til indførelsen over kontanthjælps. Figuren viser, hvor mange i de forskellige familietyper, der bliver ramt af kontanthjælpsloftet, samt hvor meget de forskellige familietyper årligt får reduceret deres indkomst med.

Oversigt over antallet af estimeret berørte kontanthjælpsmodtager opgjort på familietype og gennemsnitlig reduktion

Antal berørte kontanthjælpsmodtagere og de økonomiske konsekvenser for disse personer

Familietype	Antal	Gennemsnitlig årlig reduktion i indkomst
Kontanthjælpsmodtagere	152.900	
Kommer i beskæftigelse	650	
<i>Rammes af kontanthjælpsloft (lavere boligsikring)</i>		
Enlige uden børn	4.000	8.400 kr. (efter skat)
Enlige med børn	13.000	22.200 kr. (efter skat)
Par uden børn	1.700	10.800 kr. (efter skat)
Par med børn	5.400	14.400 kr. (efter skat)
I alt kontanthjælpsloft	24.100	17.400 kr. (efter skat)
<i>Rammes af 225-timers regel (lavere kontanthjælp)</i>		
Enlige	7.300	11.500 kr. (før skat)
Par	670	162.000 kr. (før skat)
I alt 225 timers regel	8.000	
Familier der rammes af de to elementer i forslaget	32.100¹	

1) Der kan være et begrænset overlap mellem konsekvenserne af kontanthjælpsloft og 225-timers regle
 Kilde: Regeringens lovforslag og faktaark om kontanthjælpsloft

Kilde til figuren: BL,2015

Beløbet er af en størrelse, som kan mærkes af en enlig, da der kun er en forsørger i deres husstand. De modtager en forholdsvis høj boligstøtte, og i nogle tilfælde modtager de også særlig støtte. Dette skyldes, at med kontanthjælpsloftet reduceres de sociale ydelser til kontanthjælpsmodtagerne med 20%-30% (BL,2015).

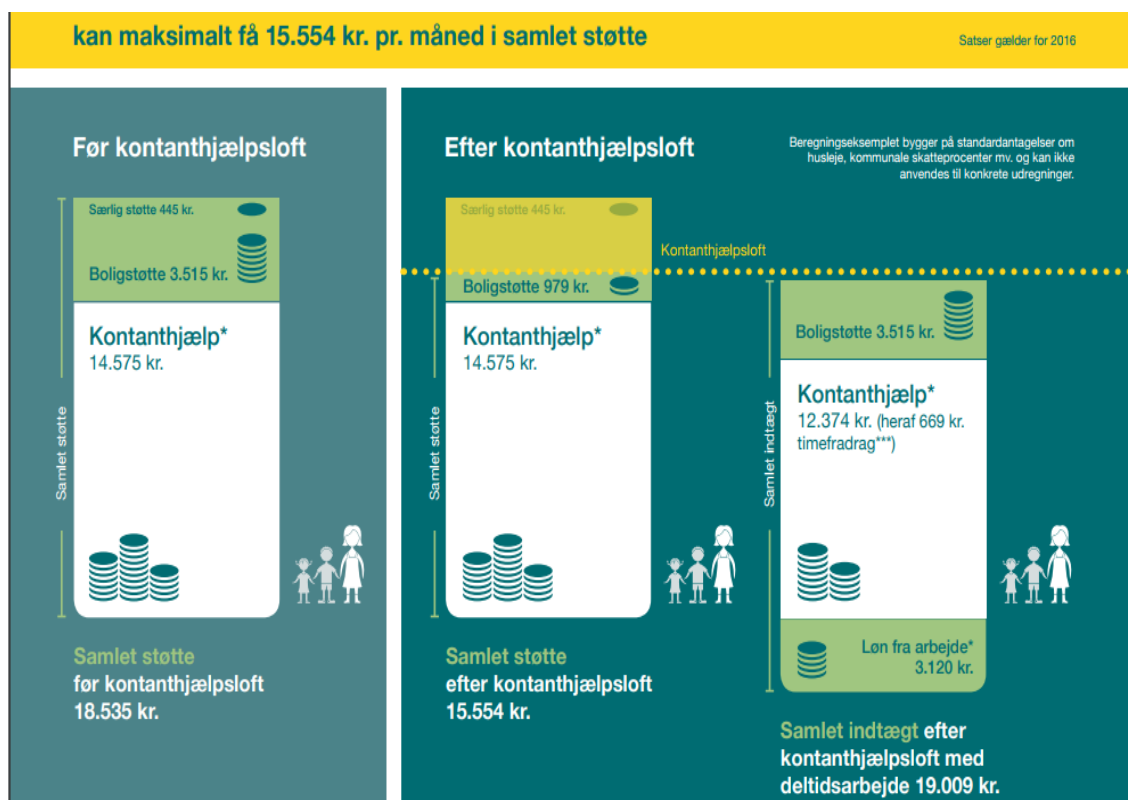
Indretningen af kontanthjælpsloftet

Ud fra nedenstående figur 2 kan man se, hvordan kontanthjælpsloftet fungerer, og hvordan kontanthjælpsloftet skal øge incitamentet for de berørte kontanthjælpsmodtagere til at tage et arbejde for at supplere kontanthjælpen.

Beregninger fra borger.dk tager udgangspunkt i en enlig over 30 år med to børn, som før kontanthjælpsloftet trådte i kraft fik 14.575 kr. i kontanthjælp samt 3515 kr. i boligstøtte og 445 kr. i særlig støtte om måneden.

Dermed havde kontanthjælpsmodtageren en samlet indkomst på 18.535 kr. om måneden. Men efter indførelsen af kontanthjælpsloftet, så kan en enlig forsørger over 30 år med to børn kun få 15.554 kr. pr. måned. Med indførelsen af kontanthjælpsloftet er det meningen, at der skal opstå et incitament til at kontanthjælpsmodtageren suppler kontanthjælpen med et deltidsjob, da kontanthjælpsmodtagerne så får et lidt større rådighedsbeløb (Borger.dk, 2016). Størrelsen på det økonomiske incitament for, at en kontanthjælpsmodtager tager et supplerende arbejde, afhænger af personens familietype og ligger mellem 1600 kr. for en samlevende med et barn og 4400 kr. for en enlig med tre børn (Westersø, 2016).

Figur 2 eksempel på hvordan kontanthjælpsloftet fungerer

Eksempel fra borger.dk om hvordan kontanthjælpsloftet fungerer

På trods af, at kontanthjælpsloftet angiveligt har ramt kontanthjælpsmodtagerne hårdt, og mange store organisationer forudså, at kontanthjælpsloftet ville medføre en forøgelse af antallet af udsættelser, så når man sammenligner de første otte måneder før kontanthjælpsloftet og otte måneder efter indførelsen af kontanthjælpsloftet, så man kan se, at i de otte måneder før kontanthjælpsloftet blev indført, var der 1.525 udsættelser, mens i de otte måneder efter kontanthjælpsloftet

var der 1.477 udsættelser (Corfixen, 2017). Dermed var der et lille fald i antallet af udsættelser i perioden efter kontanthjælpsloftet. Dette har vakt en del undren blandt de professionelle aktører og medierne, da det går imod de forudsigelser, der var om konsekvenserne af kontanthjælpsloftet. Det skyldes, at man som konsekvens af kontanthjælpsloftet, havde forventet, at man vil se en sammenhæng mellem indførelsen af kontanthjælpsloftet og antallet udsættelser. Dette skyldes ifølge BLs beregninger, at 14.000 ud af de 32.100 personer, som blev ramt af kontanthjælpsloftet og 225 timers reglen, ville havde svært ved at kunne beholde deres bolig, eftersom de er blevet skåret 20-30% i deres indkomst (BL,2015).

Varslingen om kontanthjælpsloftet

Via min desktop research til dette projekt har jeg kunnet konstatere, at de professionelle aktører på forskellige niveauer har informeret om indførelsen af kontanthjælpsloftet samt om, hvad kontanthjælpsloftet konkret indebærer. Dette er sket ved, at staten, kommunerne og boligorganisationerne så vidt muligt har informeret de personer, som bliver berørt eller risikere at blive berørt af kontanthjælpsloftet. Dette er sket ved, at kommunerne har sendt breve ud til de borgere, som er berørt af kontanthjælpsloftet og orienteret dem om deres situation. Derudover har der været en periode fra d.1. april 2016, hvor kontanthjælpsloftet indføres til 1.oktober 2016 hvor kontanthjælpsloftet træder fuldt ud i kraft, og de første personer bliver ramt af kontanthjælpsloftet (STAR, 2016). Dermed har der været en periode hvor, kontanthjælpsloftet gradvist bliver indført således, at det ikke ville ramme alt for hårdt fra dag et af. Derudover har b.la Brøndby Kommune og boligorganisationen Bo-Vest sammen holdt informationsmøder om, hvad kontanthjælpsloftet indebærer, og hvad borgerne kan gøre for ikke at blive så hårdt ramt af kontanthjælpsloftet (Ank, 2016). Derudover har Bo-Vest udarbejdet pjecer omkring, hvad kontanthjælpsloftet indebærer og hvad borgerne kan gøre for ikke at blive ramt. Denne pjece kan supplere den pjece, som Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) har udarbejdet til kommunerne omkring kontanthjælpsloftet og 225 timers reglen (Bo-Vest,2016¹), (STAR, 2017). Desuden har Bo-Vest og andre boligorganisationer en Økonomisk Borgerrådgiver, som kan rådgive borgerne om, hvordan de generelt skal håndtere deres økonomi med økonomiske problemer, nu hvor de er blevet skåret 20%-30% i deres indkomst. Desuden har disse Økonomiske

Beboerrådgivere kontortid ude i de boligområder, hvor en del af de berørte kontanthjælpsmodtagere bor, således får borgerne nemmere adgang til de Økonomiske Beboerrådgivere.

I dette projekt vil jeg fokusere på, hvilke redskaber de professionelle aktører har givet de berørte kontanthjælpsmodtagere ud over forskellige informationer om, hvad kontanthjælpsloftet konkret indebærer.

Jeg vil i dette projekt se på, hvordan disse værktøjer, som professionelle aktører har/gør brug af i mit caseområde Brøndby Kommune. Ved at gå ind i mit caseområde kan jeg se, hvordan nogle af de værktøjer, de professionelle aktører har brugt til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med klare sig på kontanthjælpsloftet.

Metodisk tilgang

I dette afsnit vil jeg gennemgå den metodiske tilgang for specialet, samt hvorfor jeg netop har valgt disse metodiske tilgange.

Den metodiske tilgang i dette projekt vil bestå af kvalitativ metode. Dette skyldes, at jeg vælger at gøre brug af kvalitative interviews som empiri for mit projekt. Dette ses ved, at jeg har foretaget flere ekspertinterviews med nogle af de professionelle aktører, som har en viden og en kontakt med de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. Disse ekspertpersoner arbejder til dagligt med de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet i Brøndby Kommune. Dette kan give mig et indblik i, hvilke tiltag de professionelle aktører har sat i værk for at hjælpe de berørte kontanthjælpsmodtagere, således at de ikke blive ramt lige så hårdt af kontanthjælpsloftet, som det var forudsagt.

De professionelle aktører vil også kunne give mig et indblik i, hvilke copingstrategier kontanthjælpsmodtagerne gør brug af. Desuden kan jeg også finde ud af, hvilke af copingstrategierne de professionelle aktører har hjulpet de berørte kontanthjælpsmodtagere med at tilegne sig, og hvordan de bliver tilegnet.

Interviewene blev foretaget på de forskellige aktørers kontor i Brøndby. Metodisk vil jeg også gøre brug af statistikker og informationer om kontanthjælpsloftet. Disse er blevet indsamlet via min desk-study til projektet, hvilket vil være i form af relevant data og dokumenter omkring kontanthjælpsloftet på landsplan samt i

Brøndby Kommune. Ydermere vil der være data bl.a omkring antallet af berørte af kontanthjælpsloftet både på landsplan og i Brøndby Kommune, antallet af udsættelser af egen bolig før og efter kontanthjælpsloftet samt generel statistik data om Brøndby Kommune. De indsamlede data i projektet vil udelukkende bestå af data, som jeg selv vælger at indsamle og gøre brug af i den senere analyse.

Casestudiet

Dette projekt kan betragtes som et casestudie af, hvordan kontanthjælpsloftet ikke har medført den massive udsættelse i de almene boliger, som var forudsagt. I denne case vil jeg se nærmere på, hvordan man i en enkelt kommune har håndteret kontanthjælpsloftet, nærmere bestemt Brøndby Kommune. Jeg har valgt at gøre brug af casestudiet som metode for at få en bedre forståelse af, hvilke tiltag de professionelle aktører har gjort for at afbøde effekten af kontanthjælpsloftet. Det skyldes at jeg er interesseret i at forstå casen Brøndby Kommune som er en ikke forvent case, da det var en af de kommuner hvor kontanthjælpsloftet burde havde haft en mærkbar effekt.

Derfor har jeg valgt at undersøge de tiltag, de professionelle aktører har sat i værk i en kontekst i form af Brøndby Kommune, da jeg på den måde kan jeg opnå en klar viden og erfaring omkring kontanthjælpsloftet (Flyvbjerg, 2015: 500).

Ved at gøre brug af casestudiet som metode i projektet vil jeg kunne opnå en analytisk generaliserbar viden omkring kontanthjælpsloftet. Derfor vil jeg også kunne blotlægge nogle af de mekanismer, som har spillet ind på effekten af kontanthjælpsloftet via et casestudie.

Valget af Brøndby som case

Jeg har valgt Brøndby Kommune som case område af fem empiriske grunde, som er med til at gøre Brøndby til en ekstrem case, der bevirker, at jeg vil kunne lave en analytisk generalisering på baggrund af casen Brøndby.

Den første grund til, jeg har valgt Brøndby Kommune som case, er, at det er en af kommuner, hvor det var forventet at kontanthjælpsloftet ville ramme hårdest. Det skyldes, at Brøndby Kommune er beliggende på Københavns Vestegn. Der er en gruppe forstadskommuner vest for København som er kendetegnet ved at være gamle arbejder byer med store almene boligkomplekser, som er opført i 60-70'erne. Disse boliger har igennem de sidste mange været præget af at have en stor andel kontanthjælps modtager, både af etnisk og etnisk-dansk herkomst. Dermed er det en blandet gruppe af kontanthjælpsmodtagere. Derudover så er Brøndby kommune, sammen med de andre vestegnskommuner de kommuner der har den største procentdel kontanthjælpsmodtagere (Mynster, 2016).

Den anden grund til, jeg har valgt Brøndby Kommune, er, at Brøndby kommune hører under byretten i Glostrup, som er den retskreds, som har den største antal effektive udsættelser (Domstolsstyrelsen.dk).

Den tredje grund til mit valg af Brøndby Kommune er, at det er den kommune i Danmark med flest almene boliger. Der er 66,9 % almene boliger ud af den samlede boligmasse (LO, 2017). Det er estimeret at 2 ud af 3 af dem, der bliver berørt af kontanthjælpsloftet, bor i almen bolig (Mynster, 2016).

Den fjerde grund til mit valg af Brøndby Kommune er, at det efter Lolland Kommune er den kommune med næstflest borgere, som er kontanthjælpsmodtagere, da der er en andel på 4,60% på kontanthjælp i Brøndby Kommune (Mynster, 2016).

Den femte grund til mit valg af Brøndby kommune er, at det er den kommune, hvor flest enlige forsørger bliver ramt af kontanthjælpsloftet, det er 13,4% der bliver ramt (Agertoft, 2018).

Dertil er der 443 ud af 1025 af kontanthjælpsmodtagere i Brøndby Kommune, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet (Kontanthjælps-Alliancen og Kirkens Korshær, 2017¹), (Kontanthjælps-Alliancen og Kirkens Korshær, 2017²).

Dermed har jeg valgt en case, som ikke er gennemsnitlig for, hvor mange borgere, der er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. Men jeg har derimod valgt en mere ekstrem case i og med, at Brøndby Kommune var en af de kommuner, hvor det var forventet at flest kontanthjælpsmodtagere ville blive ramt af kontanthjælpsloftet. Grunden til, at jeg har valgt en ekstrem case som Brøndby er, at den indeholder mere information omkring casen i forhold til, hvis jeg havde valgt en mere repræsentativ kommune eller en tilfældig udvalgt case kommune, da disse kommuner ikke indeholder den samme mængde data (Flyvbjerg, 2015: 507). BL havde forudsagt, at kontanthjælpsloftet vil medføre en øget udsættelse. Det var forventet, at man tydeligst ville kunne se konsekvenserne af indførelsen af kontanthjælpsloftet i form af øget udsættelse og en øget henvendelse hos Bo-Vests økonomiske beboerrådgivere i Brøndby Kommune, dette er ikke sket, så dermed burde konsekvenserne af kontanthjælpsloftet alt andet lige ikke være indtruffet i andre kommuner i landet.

Grunden til, at jeg netop har udvalgt Brøndby Kommune som case, er også, at jeg har kunnet etablere et samarbejde med det boligsociale sekretariat i Brøndby Strand omkring projektet. Dette har gjort, at jeg har haft lettere adgang til data omkring kontanthjælpsloftet via det boligsociale sekretariat. Det boligsociale sekretariat har en konkret viden om kontanthjælpsloftet i Brøndby Kommune og har kontakten til nogle af de andre professionelle aktører, som kan hjælpe mig med informationer om kontanthjælpsloft i Brøndby Kommune.

Gatekeeper

Dataindsamlingen er foregået med hjælp fra boligforeningens Bo-Vests boligsociale sekretariat i Brøndby Strand. Hvilket er den organisation som står koordineringen af den boligsociale helhedsplan i Brøndby Strand. Bo-Vest har fungeret som en gatekeeper for projektet, hvilket er en, som hjælper en med at åbne "porte" i forhold til informanter (Karpatschhof, 2015: 456). Hvilket skal forstås som, at Brøndby Strand Projektet kan formidle kontakten til de forskellige professionelle aktører, som har en viden om de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. Dertil så har Bo-Vest et kendskab til, hvilke professionelle aktører der er, og hvem,

det er relevant for mig at snakke med. Dermed kan Bo-Vest hjælpe med at skabe kontakten til de forskellige relevante professionelle aktører i Brøndby Kommune (Karpatschof, 2015: 456). Uden hjælp fra Bo-Vest, så vil det være sværere at få etableret den samme kontakt til de professionelle aktører. Det skyldes, bl.a. at det kan være svært at gennemsku det kommunale system i forhold til hvilke aktører, der er i kommunen og hvem af dem, det vil være relevant at snakke med. Derudover vil det også have været mere vanskeligt at få den samme adgang til beboerrådgiverne.

Derudover, når kontakten til de professionelle aktører bliver formidlet ved hjælp af Brøndby Strand Projektet, så gør det, at informanterne kan være mere åbne overfor et interview med mig og har en større accept overfor mig. Det skyldes, at det giver en ekstra troværdighed i form af at Brøndby Strand Projektet har sagt god for mig (Karpatschof, 2015: 456).

Desuden har Bo-Vest fungeret som gatekeeper i forhold til de kvantitative data, som jeg anvender i projektet. Dette skyldes, at jeg igennem Bo-Vest har adgang til forskellige kvantitative data omkring Brøndby Kommune og bydelen Brøndby Strand, som er den bydel i Brøndby, hvor boligselskabet Bo-Vests Økonomiske Beboerrådgivere har en ugentlig kontordag, hvor borgerne kan komme forbi.

Informanter

I det nedenstående afsnit vil jeg præsentere de forskellige informanter, som jeg har valgt at interviewe til de dybdegående kvalitative interview omkring kontanthjælpsloftet, samt hvilken rolle de har i forhold til kontanthjælpsmodtagerne. Desuden vil jeg gennemgå, hvilken viden de forskellige informanter bidrager med til mit speciale. Derudover har jeg efterfølgende valgt at give informanterne muligheden for at læse interviewet igennem og tage stilling til, om de vil være anonyme. Mine informanter har efterfølgende ikke haft nogen rettelser eller kommentarer til interviewene. Desuden har de valgt, at de godt vil stå frem med navn i interviewene.

Udvælgelse af informanter

Jeg har udvalgt fire forskellige informanter, som alle arbejder professionelt med at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne samt de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet berørt af kontanthjælpsloftet i Brøndby Kommune. Jeg har valgt at gøre brug af to informanter fra boligselskabet og to informanter fra kommunen. På den måde er både kommune og boligselskabet ligeligt repræsenterer i min empiri. Dette er med til at sikre at højne validiteten i min empiri. Dermed har jeg to personer fra hver organisation til at fortælle om, hvordan de hjælper kontanthjælpsmodtagere. De fire informanter er: Rikke Dyssel, som er socialrådgiver i Brøndby Kommune, Pernille Jørgensen, som er Beskæftigelse og Praktik mentor i Brøndby Kommune, Lars S. Christensen som er Økonomisk Beboerrådgiver i Bo-Vest og Stine Hartmann der er Job-It-Økonomirådgiver i Brøndby Boligselskab. De fire forskellige aktører arbejder på forskellig vis med at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at kunne klare sig enten på kontanthjælp, eller til ændre deres livssituation til ikke at være på sociale ydelser eller i mindre grad være afhængig af sociale ydelser. Via disse kvalitative interviews med de fire eksperter får jeg en viden om, hvordan de via deres relation til kontanthjælpsmodtagerne er med til hjælpe med at vælge nogle mere hensigtsmæssige copingstrategier. Ved at foretage ekspertinterviews med fire forskellige informanter, får jeg et bredt empirisk grundlag for, hvordan de professionelle aktører er med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne i Brøndby Kommune. Ydermere så får jeg via mine interviews med de forskellige eksperter en viden omkring den kompleksitet, der præger fænomenet kontanthjælpsloftet og dermed en forståelse af de underliggende mekanismer, der har været med til at forhindre de negative konsekvenser af kontanthjælpsloftet.

De økonomiske beboerrådgivere

Grunden til, at jeg har interviewet de økonomiske beboerrådgivere er, at de er med til at rådgive de beboerne i Bo-Vest, som har økonomiske vanskeligheder og hjælpe disse beboere med at få styr på deres økonomi. Derudover så har de økonomiske beboerrådgivere været med til at forebygge kontanthjælpsloftet i form af foldere og infomøder om, hvad kontanthjælpsloftet indebærer. Yderligere har de økonomiske

beboerrådgivere kontakt med nogle af de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. Derfor har de et indblik i, hvordan disse kontanthjælpsmodtagere klarer sig med de nedsatte sociale ydelser og hvilke former for copingstrategier, de anvender for at kunne klare sig.

Jeg har valgt at interviewe de to Økonomiske Beboerrådgivere i BO-Vest Lars S. Christensen og Stine Hartmann. Begge to arbejder som Økonomiske Beboerrådgivere i Brøndby Strand, hvor de tilbyder anonym hjælp og rådgivning til beboerne om deres økonomiske vanskeligheder.

Lars S. Christensen er økonomisk rådgiver for BO-Vest og Brøndby Boligselskab i Brøndby Strand og i Albertslund. Mens Stine Hartmann er økonomisk beboerrådgiver i Brøndby Boligselskab og Bo-vest. Derudover har hun job- og it-café i Brøndby Strand, hvor hun hjælper beboerne med NemID, jobsøgning og lignende.

Kommunal Sagsbehandler

Jeg har valgt at interviewe en socialrådgiver fra Brøndby Kommune, da det vil give et indblik i, hvordan Brøndby Kommune arbejder med kontanthjælpsloftet, og hvad Brøndby Kommune gør for at hjælpe de borgere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet med at klare sig på de nedsatte sociale ydelser. Jeg valgt Rikke Dyssel, som er socialrådgiver i Brøndby Kommune. Rikke Dyssel arbejder som socialrådgiver for de unge 18-30-årige aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Disse er de kontanthjælpsmodtagere, som har komplekse og sammensatte problemer udover ledighed og får derfor en mere helhedsorienteret indsats. Denne helhedsorienterede indsats skal hjælpe med, at kontanthjælpsmodtageren bliver aktivitetsparat (Beskæftigelsesministeriet). Rikke Dyssel er en af de professionelle aktører, som til dagligt arbejder med kontanthjælpsmodtagerne samt de kontanthjælpsmodtagere, der er blevet ramt af kontanthjælpsloftet i Brøndby Kommune, derfor har hun et indgående kendskab til, hvordan de i Brøndby Kommune generelt håndterer kontanthjælpsloftet og, hvordan de i fra kommunal side hjælper de berørte kontanthjælpsmodtagere. Derfor har Rikke Dyssel også en viden omkring, hvordan kontanthjælpsmodtagerne generelt klarer sig på de nedsatte ydelser og hvilke copingstrategier, de gør brug af. Ydermere har hun et kendskab til, hvordan kommunen forsøger at få borgerne til at bruge mere langsigtede strategier.

Mentorerne

Mentorerne spiller en større rolle for en større andel af de aktivitetsparate Kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet, da der er en del af denne gruppe, som får tilknyttet en mentor. Mentoren er en erfaren person, som der fast bliver tilknyttet til den enkelte kontanthjælpsmodtager og kan vejlede og støtte kontanthjælpsmodtageren i hverdagen. I og med at mentoren har den støttefunktion for kontanthjælpsmodtagerne, så er det en af de professionelle aktører, som opnår den tætteste relation, da de som udgangspunkt mødes med kontanthjælpsmodtageren gennemsnitlig hver 14 dag. Derfor har jeg interviewet mentoren Pernille Jørgensen fra Brøndby Kommune, som er beskæftigelses- og praktikmentor. Som mentor er det hendes job at hjælpe kontanthjælpsmodtageren med praktiske ting, som kan være svære for kontanthjælpsmodtagerne selv at overskue. De praktiske ting, som mentoren kan hjælpe med, er alt fra at høre, hvordan det går med kontanthjælpsmodtageren, sørge for at vedkommende kommer op om morgen i praktik eller tage personen med til lægen.

Den kvalitative tilgang

I de kvalitative interviews, jeg har foretaget til min empiriindsamling, har jeg valgt i mine spørgeguides, at spørgsmålene lægger sig opad ad teorien. På den måde har jeg to hovedtematikker i mine spørgsmål - i form af de to teorier copingstrategier og social kapital. På den måde får jeg i interviewene spurgt ind til, hvordan teorierne kan ses i praksis i Brøndby Kommune mellem de professionelle aktører og de berørte kontanthjælpsmodtagere.

Under tematikken social kapital forsøger jeg at spore mig ind på, hvordan forholdet er mellem den de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne. Bl.a. ved at spørge ind til, hvordan relationen er mellem de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne. På den måde får jeg et indblik i, om der er blevet opbygget en social relation på et professionelt niveau mellem parterne. Dertil så spørger jeg også ind til, om der er et samarbejde mellem parterne og, hvordan det evt. fungerer. Dette er med til at spore mig ind på, om der er en social relation mellem parterne, og om der er konstruktivt samarbejde mellem parterne, hvor de

sammen prøver at finde en løsning på problemerne, eller om det udelukkende er en envejs kommunikation, der mellem parterne, hvor det er de professionelle aktører, som mere eller mindre dikterer, hvordan de skal finde en løsning på, at borgeren er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. Dette er også med til at finde ud af, om kontanthjælpsmodtageren generelt er interesseret i at få opbygget en relation, eller om de er trodsige, og mere eller mindre ønsker at bevare status quo.

Under tematikken coping prøver at undersøge, hvordan de professionelle aktører oplever, at kontanthjælpsmodtagerne gør brug af copingstrategier, og hvordan de professionelle aktørers indsats er med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagere med at bruge nogle mere langsigtede copingstrategier. Derfor spørger jeg f.eks. ind til, om der i stigende grad er begyndt at bruge mentorordning eller anden støtteordning. Det giver mig et indblik i om, der kommet nogle professionelle aktører ind i kontanthjælpsmodtagernes liv, som kan agere som støtteperson og hjælpe kontanthjælpsmodtageren med at anvende de mest hensigtsmæssige copingstrategier. Jeg vælger også at spørge ind til, hvilke værktøjer de professionelle aktører har til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med. På den måde får jeg belyst, hvilke redskaber de professionelle aktører har til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med samt, hvordan de redskaber, de professionelle aktører bruger, kan føre til, at kontanthjælpsmodtagerne får tilegnet sig nogle mere langsigtede copingstrategier. Ydermere så spørger jeg under coping ind til, om de professionelle aktører oplevede, at kontanthjælpsmodtagerne havde fået et arbejde eller påbegyndt en uddannelse. På den måde fik jeg indblik i, om de professionelle aktørers hjælp har fået sat gang i nogle copingstrategier, som får kontanthjælpsmodtageren til at bryde ud af den situation, de er i, hvor de lever af sociale ydelser. De forskellige spørgsmål, som jeg har brugt til at udfolde teorien social kapital og copingstrategier med ses yderligere udfoldet i mine interviewguides.

Videnskabsteoretisk tilgang

I dette afsnit vil jeg gennemgå den videnskabsteoretiske tilgang, kritisk realisme, som jeg vælger at antage i dette projekt. Desuden vil jeg gennemgå den epistemologiske og ontologiske tilgang i kritisk realisme samt, hvordan dette passer ind på mit projekt.

Kritisk realisme er en videnskabsteoretisk position, som lægger sig mellem den realistiske og idealistiske antagelse af verden. Dette skyldes, at kritisk realisme - modsat mange andre videnskabsteoretiske tilgange - forsøger at have en både og tilgang i stedet for en enten eller tilgang til tingene. Dermed åbner dette op for, at man kan gå til værks på flere forskellige måder.

I den kritiske realisme forsøger man at forklare virkeligheden i form af de fænomener, som præger samfundet. Desuden forsøger man i kritisk realisme at forklare de underliggende mekanismer, som er ligger bag ved de umiddelbare observerbare fænomener i samfundet.

Den ontologiske antagelse i kritisk realisme er realistisk i og med, at kritisk realisme forstår verden uafhængig af den menneskelige opfattelse. Men kritisk realisme har dog visse forbehold i forhold til denne realistiske antagelse af virkeligheden. Kritisk realisme har den erkendelse, at verden er realistisk, men samtidig er verden også kompleks. Denne kompleksitet skyldes, at virkeligheden består af mange forskellige lag og forskellige sammenhænge. Alle disse lag og sammenhænge afhænger af den konkrete kontekst samt den historiske kontekst, de observeres i (Ingeman:2013,89)

Den epistemologiske antagelse i kritisk realisme er, at man både kan vælge at gå induktivt og deduktivt til værks. Den induktive tilgang er, at man vælger at observere et fænomen i en kontekst for derefter ved hjælp af teorien undersøge, om der er et mønster. Mens ved den deduktive tilgang tænker man rationelt og tager udgangspunkt i teorien og de generelle antagelser omkring virkeligheden, og afprøver ens antagelser på en kontekst.

Grunden til, at man i kritisk realisme kan vælge at både gå induktivt og deduktivt til værks, er, at verden er af en kompleks størrelse. Derfor kan man vælge at sanse og anskue verden på flere forskellige måder (Ingemann: 2013,90).

Det, at jeg har valgt at antage en kritisk realistisk position, afspejles i mit projekt på flere punkter. Det ses først og fremmest i form af, at jeg forsøger at kortlægge nogle af de underliggende mekanismer i kontanthjælpsloftet. Dette gør jeg ved, at jeg forsøger at forklare de underliggende mekanismer i kontanthjælpsloft, som har gjort, at der ikke er kommet en øget udsættelse, som der var forudsagt inden indførslen af kontanthjælpsloftet. For det andet ses den kritiske realisme i mit projekt ved, at jeg erkender, at kontanthjælpsloftet er af en kompleks størrelse, som jeg undersøger i en kontekst for kunne forstå de underliggende mekanismer.

For det tredje ses det ved, at jeg tager udgangspunkt i den deduktive tilgang. Dette skyldes, at jeg på forhånd har lavet en antagelse om, hvordan virkeligheden hænger sammen. Jeg har den antagelse, at det er den sociale relation mellem kontanthjælpsmodtagerne og sagsbehandlerne, der er med til, at kontanthjælpsmodtageren kan gøre brug af de bedst mulige copingstrategier. Jeg vil derfor teste min teoretiske antagelse op imod empirien. Dette vil jeg bl.a. vil gøre ved at interviewe forskellige af de professionelle aktører.

Fokus på kontanthjælpsmodtagerne i interviewene

I mine interviews med mine informanter har jeg eksplicit valgt at spørge ind til de professionelles aktørers tilgang til kontanthjælpsloftet, for på den måde at finde ud af, hvordan det kommunale system og boligorganisationerne har forsøgt hjælpe kontanthjælpsmodtagerne samt, hvordan denne hjælp, de har ydet, har kunnet mindske de negative konsekvenser af kontanthjælpsloftet.

I mit speciale er det de professionelle aktørers tilgang over for de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet, der er i min interesse. Men det har vist sig i mine interviews, at informanterne i kraft af deres arbejder hjælper en del forskellige borgere. Disse borgere er på den ene eller anden måde socialt udsatte og har forskellige problematikker, som de har brug for de professionelle aktørers hjælp til at løse. Derfor har det været svært for informanterne i interviewene at kunne adskille de indsatser, de gør for borgere, der er ramt af kontanthjælpsloftet og de indsatser, de gør over for de andre borgere, som de har med at gøre, derfor har taget det valg primært at kalde de personer, som bliver omtalt i interviewene, for kontanthjælpsmodtager.

Metodisk refleksion

I dette afsnit vil jeg reflektere over de metodiske valg og fravalg, jeg har foretaget i projektet.

Jeg har udelukkende valgt i dette projekt at interviewe de professionelle aktører.

Dette skyldes, at jeg i dette projekt er interesseret i at afdække kontanthjælpsloftet set ud fra de professionelle aktørers vinkel. Det vælger jeg at gøre, da jeg finder det interessant at undersøge og bidrage til studierne om, hvordan copingstrategier anvendes, når de sociale ydelser nedsættes. Jeg vil se det ud fra de professionelle aktørers synspunkt og, hvordan de agerer i forhold til de nedsatte ydelser.

Ydermere har den eksisterende forskning på området udelukkende synspunkt fra de berørte personer. Dette omfatter bl.a. Larsen et.al.s forskning om livet på de lave sociale ydelser. Deres vinkel på anvendelsen copingstrategier er set ud fra de berørte borgers synspunkt (Larsen et.al, 2013 & Larsen et.al, 2011).

På trods af, at jeg ikke ser på kontanthjælpsmodtagerens egne udsagn om anvendelse af copingstrategier, så kan man godt få øje på, hvilke mulige copingstrategier kontanthjælpsmodtagerne gør brug af ved at få de professionelles vurdering af de copingstrategier, som de professionelle aktører er med til at skabe rammerne for. Dermed vælger jeg modsat den hidtidige forskning, at tilgå copingstrategier ud fra den professionelles vinkel.

Derfor har jeg valgt i dette speciale udelukkende at interviewe de professionelle aktører fra Brøndby Kommune og boligorganisationerne i Brøndby Kommune for at finde ud af, hvad de professionelle aktører, som arbejder med kontanthjælpsmodtagerne, oplever, der er blevet igangsat af indsatser for at mindske de negative konsekvenser af kontanthjælpsloftet. De professionelle aktører, som jeg har valgt at interviewe til projektet, har et overblik over hvilke indsatser, der overordnet gøres i Brøndby Kommune for at hjælpe de kontanthjælpsmodtagerne, der er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. Det er professionelle aktører, der til daglig arbejder med at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne eller andre, der på en eller anden måde har økonomiske vanskeligheder. Men dette valg gør dog, at jeg ikke kan få førstehåndsberetninger om, hvordan kontanthjælpsmodtagerne oplever den hjælp, de får fra kommunen og de andre professionelle aktører.

Men jeg kan via de professionelle aktører få et mere generelt billede af, hvordan de oplever, at kontanthjælpsmodtagerne klarer sig på de nedsatte ydelser. Samtidig får

jeg også en viden om, hvad de professionelle aktører helt konkret gør for at hjælpe kontanthjælpsmodtager.

Men jeg kunne også havde valgt metodisk at gå anderledes til værks, da jeg fx kunne havde valgt at gå kvantitativt til værks med surveys. I stedet for har jeg valgt en kvalitativ tilgang til mit projekt. Grunden til, at jeg netop har valgt den kvalitative metode, er, at jeg ønsker at forstå casen Brøndby Kommune som en ikke forventelig case. Casen Brøndby Kommune var et af de steder, hvor det var forventet, at kontanthjælpsloftet vil have en mærkbar effekt, hvilket ikke er tilfældet. Derfor vil det være muligt at kunne lære noget af denne case om, hvordan de professionelle aktører har håndteret kontanthjælpsloftet for at undgå de negative konsekvenser, der var forudsagt.

Teori

I det følgende afsnit vil jeg gennemgå mit teoretiske udgangspunkt for min analyse af den indsamlede empiri. Til at begynde med vil jeg gennemgå teorien om social kapital, som er en teori om, hvordan det at have en relation til andre mennesker er med til at skabe en resurse. Denne relation kan et individ bruge til at få adgang til ressourcer eller aktiviteter. Jeg vil bruge teorien om social kapital til at se, hvordan der opstår en relation imellem de professionelle aktører og så kontanthjælpsmodtagerne. Desuden vil jeg se på, hvordan denne relation er med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at klare den vanskelige situation, de er i mht. kontanthjælpsloftet.

Derefter vil jeg gennemgå copingstrategier, som er en teori om, hvordan mennesker handler og håndterer situationen, når der opstår vanskeligheder i deres liv.

Copingstrategierne er en teori omkring, hvordan individet løser disse vanskelige situationer ud fra deres beskaffenhed. Jeg vil bruge copingstrategier til at se, hvordan de professionelle aktører hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at vælge de copingstrategier, som er bedst for kontanthjælpsmodtagerne.

Social kapital

I dette afsnit vil jeg først overordnet gennemgå teorien omkring social kapital. Derefter vil jeg gennemgå Putnams definition af social kapital. Det er den definition af social kapital, jeg vil gøre brug af i mit projekt. Derefter vil jeg kort reflektere over teorien omkring social kapital samt, hvordan jeg vil anvende den i projektet. Jeg vil gøre brug af teorien omkring social kapital, som i brede termer kan forstås som en teori omkring de resurser, der opstår ved at have et samarbejde/ relation med andre i ens netværk (Svendsen og Svendsen, 2006, 24). Der er flere teoretikere, som gennem tiden har defineret social kapital såsom Pierre Bourdieu, James S.Coleman og Robert S.Puttnam. De har alle fokus på forskellige elementer i teorien om social kapital.

Social kapital betragtes som den ressource, der opstår, når et individ opnår en relation til et andet individ og denne resurse, der kommer ud af relationen, bliver en kapitalform. Jo bedre kvaliteten af relationen mellem en person/netværk er, jo større er kvaliteten af den sociale kapital, der opstår. På den måde bliver relationen mere materialiseret, og relationerne kan bruges til få adgang til specifikke ressourcer, aktiviteter eller andre kapital former. Men derudover så bidrager den sociale kapital også til, at der opstår en tillid og anerkendelse mellem to individer (Landhäußer & Zigler, 2006). Dermed opnår individet en fordel ved at indgå i forskellige mellemmenneskelige relationer, da der opstår nogle ressourcer ud af disse relationer, som individet kan udnytte. Dertil kan de ressourcer, der opstår gennem de forskellige relationer, ansues som en produktiv kraft, som rækker udover de blotte relationer. På den måde kan man se social kapital som en sammenhængskraft i samfundet, da social kapital er en af de ting, der kan få samfundet til at hænge sammen. Det er det, der gør det fordelagtigt for et individ at indgå i sociale fællesskaber i samfundet i stedet for, at individet udelukkende agerer for sig selv i samfundet (Rosenmeier: 2007,10).

Putnams Social Kapital

Jeg vælger i dette projekt at tage udgangspunkt Robert D. Putnams definition af social kapital som er:

“(...) trust, norms, and networks, that can improve the efficiency of society by facilitating coordinated actions” (Putnam: 1993:167).

Jeg har valgt at gøre brug af Putnams definition af social kapital af to grunde. For det første, så er det en definition af social kapital, som er fokuseret på kvantiteten af de sociale relationer, hvilket er interessant i forhold til den mængde af møder, der er mellem kontanthjælpsmodtageren og de professionelle aktører. For det andet så bruger jeg Putnams definition, da individet udelukkende indgår i de sociale relationer for at gøre tingene i livet nemmere. Dette kan være en forklaring på, hvorfor kontanthjælpsmodtagerne har en relation med nogen, der kan hjælpe dem. Desuden er Putnams definition af social kapital en definition, som introducerer nogle af de grundlæggende elementer i social kapital. Nogle af de andre teoretikere, som har defineret social kapital, har yderligere raffineret nogle af elementerne i social kapital. Putnams definition af social kapital er generelt fokuseret på den sociale kapital, som opstår på makroniveauet i samfundet. I sit arbejde med social kapital fokuserede Putnam primært på kvantiteten af de netværk, et individ besidder og, hvordan disse netværk er med til at skabe et velfungerende demokrati (Svendsen og Svendsen: 2006: 37). Men Putnams definition på social kapital indeholder også et individ og et kollektivt aspekt, da social kapital er med til at øge sammenhængskraften både mellem individer og i hele samfundet. I mit speciale er mit fokus på mikroniveauet, da jeg ser på, hvordan kontanthjælpsmodtagerne indgår i en relation med de professionelle aktører. Dertil så er et af de vigtigste elementer i Putnams i definition social kapital: communities. Ifølge Putnam er det i de lokale communities, der dannes grobund for, at der kan opstå en social kapital på et større plan i resten af samfundet (Svendsen: 2001:55).

Ved Putnams definition af social kapital kan man også se et strukturelt element. Dette ses i form af, at social kapital indeholder nogle normer, som er kulturelt bestemte. Hvilket ses i form af social kapital er et netværk med nogle tilhørende normer. Hvilket Putnam vægter tungt i sin definition, på social kapital. Da det er har stor betydning for, at der opstår en tillid mellem to individer (Putnam, 2001:1 og 7).

Disse normer eksisterer ud fra teorien om social kapital i form af gensidigheden i de sociale relationer, da der opstår en gensidighed i form af, at der opstår en forventning om "hvis jeg gør noget for dig, gør du noget for mig en anden gang" (Svendsen: 2001, 52).

Denne norm og gensidighed gør, at der opstår en tillid til, at der samarbejdes om det, der er det fælles bedste (Claridge, 2010). Dertil så eksisterer der også en rationel gensidighed i Putnams definition af social kapital, da grunden til, at et individ indgår i en social relation, er at gøre tingene lettere for sig selv og for andre.

Ydermere har Putnam inden for sin definition af social kapital to dimensioner af forskellige former for social kapital, som findes i samfundet. De to former er henholdsvis: bonding og bridging.

Bonding er den dimension af social kapital, som opstår mellem homogene grupper, som typisk er hinanden nær. Dette ses mellem personer eller grupper, som kulturelt minder om hinanden - så som familie og nære venner (Claridge, 2018)

Bridging er den dimension af social kapital, hvor det er det netværk, der opstår mellem mere heterogene grupper, som ikke har nogle nære relationer til hinanden. På trods af deres heterogenitet, så har de oftest et eller andet til fælles - så som fx etnicitet eller religion.

Senere er der blevet defineret en tredje dimension af social kapital til Putnams to dimensioner af social kapital, kaldet linking kapital.

Dette skyldes, at definitionen af de to dimensioner, bonding og bridging, ikke fuldt ud formår at indfange den relation, som er i en professionel relation. Linking kapital kan betragtes som et tillæg til bonding og bridging, da de beskriver henholdsvis nære relationer og relationer til bekendte. Mens linking kapital ser på den relation, der opstår mellem en autoritet, som har en institutionel magt over en anden person (Szreter og Woollock: 2004, 655).

I mit projekt vælger jeg at lægge vægt på linking kapital, da det er den dimension af social kapital, som er fokuseret på den form for social kapital, som opstår gennem en

professionel relation. Linking kapital kan defineres som “(...) *norms of respect and network of trusting relationship between people who are interacting across explicit, formal or institutionalized power or authority gradients in society*” (Szreter og Woollock: 2004, 655).

Linking social kapital er med til at fortælle om de relationer, som opstår mellem en statslig aktør og en civil borger (Torp:2007, 206).

I forholdet mellem den professionelle aktør og den civile borger opstår en relation. Den relation, der opstår mellem den civile borger og den professionelle aktør, opstår på trods af, at der eksisterer et asymmetrisk magtforhold mellem de to aktører. På den måde, at den professionelle aktør har en vis institutionel eller formel magt over den civile borger, eller bare på en anden måde har en autoritet overfor borgeren. Det er denne asymmetriske magtrelation, som er med til at karakterisere denne relation mellem den professionelle og den civile aktør. Denne linking relation kan betragtes som en del af den sociale kapital, der eksisterer i samfundet på et makroniveau og skaber tillid til institutionerne i samfundet. Men denne relation kan også ses på mikroniveau som relationen mellem kontanthjælpsmodtager og de professionelle aktører. Ud af denne relation mellem den professionelle og borgeren opstår der også en social tillid imellem de to. Dette sker ved, at denne form for relation medfører, at der opstår nogle normer i form af en gensidig respekt mellem dem (Claridge:2003), (Torp:2007, 206). Dermed er linking kapital en kapitalform, der eksisterer i et top-down forhold, da det er de professionelle aktør, der definerer relation. Det skyldes, at de professionelle aktører har institutionel magt over den anden aktør. De professionelle aktører behøver ikke nødvendigvis at være en statslig aktør, men blot en der har en vis magt eller autoritet over en den anden aktør.

I mit speciale vælger jeg at bruge social kapital og herunder linking kapital til at se på kontanthjælpsmodtagerens forhold til de professionelle aktører. Denne relation er ikke rettet mod at have et følelsesmæssigt forhold til hinanden, da disse relationer handler mere om, at kontanthjælpsmodtageren kan opbygge et godt professionelt forhold til de forskellige professionelle aktører.

Refleksion over social kapital

Social kapital kan generelt være svært at måle direkte, da social kapital ikke eksisterer i en fysisk form eller, der kan sættes et præcist tal på, hvor stort eller lille ens sociale kapital er. Dertil så kan det også være mere vanskeligt at måle og adskille de forskellige dimensioner, der er i social kapital.

I projektet vil jeg konkret gøre brug af dimensionen linking social kapital til se på de relationer, der er mellem de professionelle aktører og så de kontanthjælpsmodtagere, der er berørt af kontanthjælpsloftet. Dertil vil jeg se på social kapital i et top down perspektiv mellem de professionelle aktører - kommunen og boligorganisationens relationer til kontanthjælpsmodtager, da relationen mellem aktørerne er defineret af at være en synergi mellem stat og samfundet (Andersen og Løve:2013,77). Kontanthjælpsloftet er bestemt fra statens side. Det er det dog de professionelle aktører i kommunerne, som prøver at hjælpe de berørte kontanthjælpsmodtagere. Jeg vil i dette tilfælde se på, hvordan linking kapital relation via de normer, der er, i form af tillid og respekt, er med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne. Som en del af linking kapital vil jeg også se på, hvordan de professionelle aktører har en institutionel magt over kontanthjælpsmodtagere, Denne magt kan bruges til at hjælpe med at klare sig på de nedsatte ydelser.

Copingstrategier

I dette afsnit vil jeg først overordnet gennemgå, hvad teorien omkring copingstrategier er. Derefter vil jeg se nærmere på de copingstrategier, der findes i forbindelse med at være havnet på nogle af de laveste sociale ydelser i samfundet. Desuden vil jeg også med copingstrategierne se på, hvordan mennesker handler og håndterer økonomiske vanskeligheder. Coping strategier er en teori, som er udviklet af den amerikanske psykolog Richard S. Lazarus, og er en teoretisk vinkel udviklet på, hvilke strategier mennesker handler og håndterer på, når deres livssituationen har udviklet sig til en situation, der kan være svær at håndtere.

Dermed er copingstrategier en psykologisk teori, som kan bruges som et teoretisk værktøj til, hvordan en person kan håndtere en kritisk og stressende livssituation. Dette kan fx være kan være alvorlig sygdom, personlige problemer eller en meget

stressende periode. Hvert menneske vælger at håndtere deres stressende situation på sin egen måde via forskellige strategier. Mennesket kan bruge disse strategier mere eller mindre hensigtsmæssigt til at løse den stressende situation. Disse strategier kaldes copingstrategier eller mestring og bruges til at løse de stressende situationer.

Jeg vil tage udgangspunkt i Lazarus definition af coping som er:

“kognitive og adfærdsmæssige bestræbelser, som er under konstant forandring og søger at håndtere specifikke ydre og/eller indre krav, der vurderes at være klogsomme eller at overskride personens ressourcer” (Lazarus: 2006,139).

I mit projekt vil jeg tage udgangspunkt i de copingstrategier fra Larsen et. als artikel *“Fattigdom og Overlevelsesstrategier”*. Derefter vil jeg reflektere over teorien om copingstrategier samt, hvordan jeg vil anvende teorien i dette projekt.

Jeg har valgt i projektet at antage en økonomisk vinkel på copingstrategierne.

Det skyldes, at jeg ønsker at se på, hvordan copingstrategier kan anvendes som en tilpasning til de vilkår og problemer, der opstår når ens økonomiske situation ændres til det negative. Dertil så kan copingstrategier bruges som overlevelsesstrategi for at kunne bevare en tilværelse, som minder om den, man havde, før ens økonomiske situation blev forværret. Copingstrategier i en økonomisk sammenhæng kan bruges teoretisk til at se på, hvordan et menneske agerer i en svær økonomisk situation.

Dermed kan copingstrategier, som teori, bruges til at opnå en viden om, hvordan et individs adfærdsmæssige og kognitive udfordringer bliver forsøgt løst i en situation, som er under konstant forandring. Individet forsøger hele tiden at løse disse problemstillinger, som individet ikke har evnerne til at løse (Larsen et.al, 2013: 98). Den økonomiske vinkel på copingstrategier er inspireret af Bourdieus handlingsteori, som bruges til at forklare, hvorfor og hvordan mennesker reagerer, som de gør, ud fra deres sociale dispositioner. Dette gør, at individet kan gøre brug af forskellige copingstrategier for at kunne overleve denne stressende situation. Det er individuelt hvilke copingstrategier, man vælger at gøre brug af, da ens copingstrategier afhænger af ens habitus i form af ens livserfaring og holdninger, værdier og kompetencer, som man har erfaret sig gennem livet. Individet handler derfor ud fra sine egne følelsesmæssige og økonomiske problemer. Derfor kan individet ikke forklare, hvorfor at det præcis har valgt netop disse copingstrategier, da valget og

begrundelsen for valget af, hvilke copingstrategier individet vælger, tager udgangspunkt i *“the feel for the game”* (Larsen et.al, 2013: 99).

Dermed vil individet reagere forskelligt på de økonomiske konsekvenser, der er opstået, og hvordan disse prøves løst.

De økonomiske copingstrategier kan deles op i fire kategorier som kan ses i nedenstående Figur 3, som er et koordinatsystem over de økonomiske copingstrategier. Hvor der horisontalt er de langsigtede strategier og modsat er de kortsigtede fra dag til dag strategier. Dertil så er der vertikalt de passive/fastlåste, handlingslammede Modsat så er der de aktive/ handlingsorienterede copingstrategier.

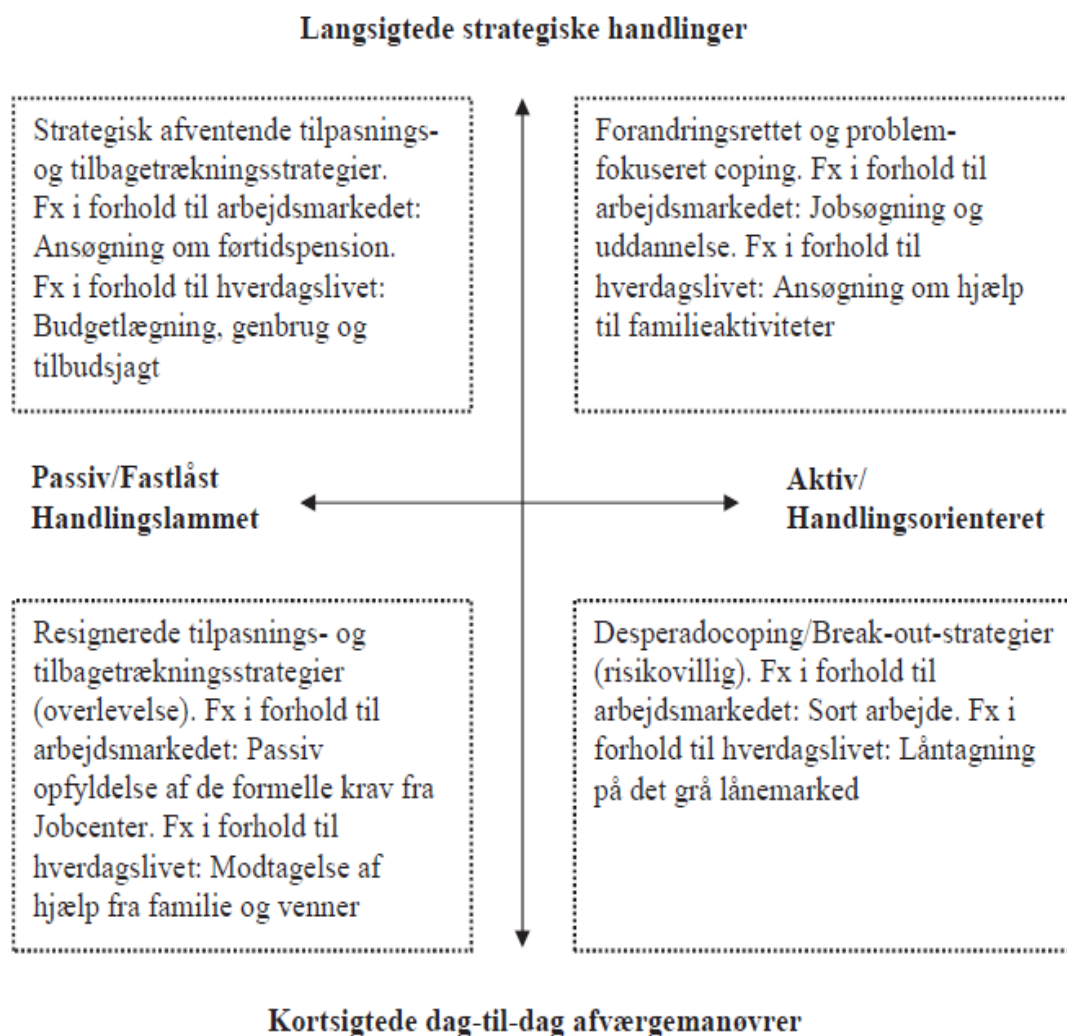
Individet kan enten vælge at gøre brug af de langsigtede eller kortsigtede, hvortil kommer at individet så kan bruge de kort- eller langsigtede strategier passivt eller aktivt, som det ses af Figur 3.

De langsigtede passive/fastlåst handlingslammet strategier er: *“Strategisk afventende tilpasnings og tilbagetrækning strategier”*

De kortsigtede, passive/fastlåste handlingslammede strategier er: *“Resignerende tilpasning-og tilbagetrækning”*

De langsigtede Aktive/ Handlingsorienteret er: *“Forandringsrettet og problemfokuseret coping”*

De kortsigtede Aktive/Handlingsorienteret er: *“Desperadocoping/Breaking-out-Strategier”*

Figur 3: Model over fire typer af copingstrategier fra Larsen et.al, 2013: 103

Refleksion over Copingstrategier

Copingstrategierne skal betragtes som idealtyper, som derfor kan bruges til at kortlægge nogle mekanismer, herunder hvordan de hænger sammen. Derudover så kan en person godt kombinere flere af idealtyperne af copingstrategierne på samme tid og bruge forskellige strategier i forskellige arenaer (Larsen et.al, 2013:102,).

Jeg vil i projektet gøre brug af teorien om copingstrategierne til at se på, hvordan de professionelle aktører så som kommunen og boligorganisationen formår at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at vælge de copingstrategier, der er bedst egnede for den enkeltes situation, samt hvordan de professionelle hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at skifte fra kortsigtede copingstrategier til langsigtede copingstrategier. De kortsigtede copingstrategier er ikke altid de mest optimale for kontanthjælpsmodtagerne at anvende, og de professionelle kan så få kontanthjælpsmodtageren til at anvende mere langsigtede copingstrategier.

Dette kan hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at få et liv, der er mindre stressende økonomisk. Derudover vil jeg se på hvilke copingstrategier, som de professionelle aktører oplever, at kontanthjælpsmodtagerne anvender for at klare sig i den situation, hvor der er blevet skåret kraftigt i deres sociale ydelser.

Samspeilet mellem social kapital og copingstrategier

I dette afsnit vil jeg gennemgå hvorfor, jeg vælger at bruge de to teorier social kapital og copingstrategier i mit projekt samt, hvordan de to teorier vil blive brugt i et sammenspil i min senere analyse.

De to teorier vil blive brugt til at se på, hvordan den professionelle relation mellem kontanthjælpsmodtageren og de professionelle aktører er og hvordan, der opstår en linking social kapital ud af relationen.

Disse aktører kan hjælpe kontanthjælpsmodtagerne via deres relation med at stoppe brugen af strategiske dårlige copingstrategier.

Jeg vil bruge de to teorier, social kapital og copingstrategier i et samspil med hinanden til at se på, hvordan de professionelle aktører kan have været med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at håndtere kontanthjælpsloftet. Den sociale relation kan være medvirkende til, at de professionelle er bedre til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at anvende de bedste mulige copingstrategier.

Grunden til, at jeg vælger at gøre brug af de to teorier sammen, er, at de i dette projekt formår at supplere hinanden. Dette skyldes, at de har det samme udgangspunkt for, hvordan de anskuer individet - nemlig som en rationel aktør. Dette ses i social kapital i form af, at individet indgår i en relation med andre mennesker af den rationelle grund, at de opnår adgang til en viden eller resurse.

Mens ved copingstrategier, så agerer individet rationelt i form af, individet gør brug af copingstrategierne for at klare sine økonomiske problemer, da individet handler rationelt ud fra den habitus, som individet besidder.

Operationalisering

I dette afsnit vil jeg foretage en operationalisering af kernebegreberne i de to teorier, social kapital og copingstrategier. Dette vil jeg gøre brug af i den senere analyse. Som det fremgår af min problemformulering, så er jeg interesseret i at undersøge, hvordan de professionelle aktører fra boligselskaberne og kommunal side via deres relation til kontanthjælpsmodtagerne får disse til at anvende langsigtede overlevelsstrategier frem for kortsigtede. Dette vil jeg undersøge via et samspil mellem de to teorier social kapital og copingstrategier og jeg konkret undersøge via kvalitative interviews, hvor jeg vil lægge særlig vægt på kernebegreberne i de to teorier.

Operationalisering af copingstrategier

De kernebegreber, jeg vil lægge særlig vægt på i forhold til copingstrategier, er de forskellige overlevelsstrategier som ses i **Figur 3**: hvor der er langsigtede strategier i form af passive og aktive strategier. Modsat så er der kortsigtede strategier i form af passive og aktive strategier.

De langsigtede strategier skal forstås som overlevelsstrategier, som er orienteret mod at finde længerevarende strategier til at klare sig på de lave sociale ydelser. Langsigtede passive strategier skal forstås som overlevelsstrategier, der er målrettet mod at tilpasse sig de lave sociale ydelser. Da det er passive strategier, så er formålet med strategierne ikke at blive selvforsørgende. Derfor ses de langsigtede passive strategier bl.a. i forhold til hverdagslivet, fx ved at lægge budget og gå på tilbudsjagt. De langsigtede strategier kan også være mere strategisk ved at prøve at komme over på andre sociale ydelser, som ikke er berørt af kontanthjælpsloftet. Modsat de langsigtede passive strategier, så er der de langsigtede aktive strategier. Dette er strategier, som er orienteret mod at finde en langsigtet løsning på de problemer, der er forbundet med at være på de lave sociale ydelser. Derfor kan strategien bl.a. være at komme ind på arbejdsmarkedet eller få en uddannelse. De aktive langsigtede strategier kan også indebære at få hjælp til at få hverdagslivet til at fungere ved bl.a. at søge om hjælp til familieaktiviteter.

I den modsatte ende så er der de kortsigtede strategier. Disse skal forstås som afværgningsmanøvrer i forhold til de problemer, der er forbundet med at være på lave sociale ydelser. Derudover er de kortsigtede strategier nogle gange så kortsigtede, at de bruges til at overleve fra dag til dag.

De passive kortsigtede strategier er orienteret mod blot at leve op til de formelle krav, som kommunen stiller til borgerne. En anden del af den passive kortsigtede strategi er at modtage hjælp fra venner og familie til at klare hverdagen. Dette skyldes, at de borgere, som gør brug af passive strategier, typisk har opgivet håbet om et liv uden sociale ydelser og har accepteret, at forholdene er, som de er.

De kortsigtede aktive strategier er orienteret mod at bryde ud af den økonomiske fattigdom på mere risikovillige måder. Dette kunne fx være at lave sort arbejde eller tjene penge på andre illegitime måder. Inden for den kortsigtede aktive strategier er der også desperadocoping som optagelse af lån på det grå marked for på den måde at have penge nok (Larsen et.al, 2013: 103).

Strategierne har alle det tilfælles, at de i kontanthjælpsmodtagerens perspektiv virker rationelle at bruge. Dette er på trods af, at nogle af de kortsigtede strategier ikke altid virker rationelle at bruge ud fra et udefrakommendes perspektiv. Derfor vælger jeg at anskue de forskellige strategier oppefra for på den måde at kunne forstå, hvordan de professionelle aktører oplever, at kontanthjælpsmodtagerne gør brug af de forskellige strategier. Dertil så vil jeg se på, hvordan de professionelle aktører forsøger at "polstre" kontanthjælpsmodtagerne mod negative konsekvenser af kontanthjælpsloftet ved at få kontanthjælpsmodtagerne til at anvende nogle af de mere langsigtede copingstrategier. Dette vil jeg gøre i forlængelse af teorien om linking kapital, da jeg har den tese, at den professionelle relation, som opstår via linking kapital til kontanthjælpsmodtagerne, er med til at hjælpe med at klare sig på de nedsatte ydelser. De professionelle aktører får hjulpet kontanthjælpsmodtagerne til at anvende nogle af de langsigtede strategier og får hjulpet kontanthjælpsmodtagerne af med de kortsigtede strategier.

Operationalisering af social kapital

I teorien social kapital vælger jeg at lægge vægt på underkategorier linking social kapital, som fokuserer på den professionelle relation, der kan være mellem et individ/gruppe og en professionel aktør, som har en magt og/eller autoritet overfor individet. Normalt bruges linking kapital til at se på, hvordan relationen mellem en professionel aktør og et community fungerer. Den professionelle aktør har en institutionel magt over communityet, da den professionelle aktør kan give adgang til forskellige ressourcer (Claridge, 2018). I dette projekt vælger jeg at se på, hvordan linking kapital fungerer på et mere individniveau, da jeg vælger at se på den direkte relation mellem en professionel aktør i form af en kommunal sagsbehandler eller en beboerrådgivers relation til kontanthjælpsmodtagerne. Disse professionelle aktører har en institutionel magt til at kunne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, da de professionelle aktører har adgang til en viden og nogle hjælpemidler, som kan hjælpe kontanthjælpsmodtagerne mht. kontanthjælpsloftet. Dertil er de kernebegreber i linking kapital, som jeg vælger at lægge vægt på i min analyse; normer, tillid magt og autoritet.

Kernebegrebet normer er i litteraturen ikke beskrevet som et fuldkomment klart begreb. Derfor vælger en organisation som OECD i deres definition af social kapital at lægge sig op ad den generelle forståelse af normer i sociologien. Normer er de uskrevne regler, som er i samfundet, og som der ikke stilles spørgsmål ved, hvorfor disse regler oftest først er synlige, når de bliver brudt (Keeley, 2007:103).

I mit tilfælde vælger jeg at forstå normer, som de standarder, som definerer de uskrevne regler for, hvad der er rigtig eller forkert adfærd i forskellige sammenhænge. I denne sammenhæng skal normer forstås som de spilleregler, der er for, hvordan relationen og samarbejdet mellem professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne fungerer.

Dertil så findes der også en norm om at have et respektfuldt forhold over for hinanden, hvilket vil sige, at de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne begge vælger at anerkende hinanden for hvem de er, og dertil behandler hinanden som individuelle personer (Urban Dictionary).

Tillid er også en af de normer, som er helt central. Tillid forstår jeg som, at man har en stærk følelse af at kunne stole og regne med nogen samt, at man kan sætte sin

lid til andre, og at disse handler i overensstemmelse med de forventninger, man har til dem (Levinsen: 2007: 70). Der eksisterer forskellige dimensioner for tillid. Den første dimension er tillid til en person, man kender, den anden dimension er tillid til en fremmed person, den tredje dimension er tillid til en institution (Svendsen og Svendsen: 2006:17). Jeg vil fokusere på den institutionelle tillid, da kommunen og boligorganisationer er formelle institutioner, som kontanthjælpsmodtagerne skal have tillid til for, at der kan hjælpes med at afhjælpe de negative konsekvenser af kontanthjælpsloftet. Jeg vil bruge tillid i linking kapital til at se på, om kontanthjælpsmodtagerne stoler på kommunen og boligorganisationerne og, om der via denne relation opstår en større tillid parterne imellem. Dertil så er tillid en af de bedste måder at måle social kapital på, da det er et af de mest målbare elementer i social kapital (Svendsen og Svendsen: 2006:17).

Magt, som et af mine kernebegreber, skal i dette tilfælde forstås som, at de professionelle aktører i form af deres erhverv har en autoritet over for kontanthjælpsmodtagerne. Derudover så har de professionelle aktører en institutionel magt overfor kontanthjælpsmodtager. De professionelle aktører har en magt ved hjælp af normerne i institutionen til at kunne afgøre, hvad der er det bedst muligt for kontanthjælpsmodtageren. Dertil så har de professionelle aktører den mulighed, at de kan belønne kontanthjælpsmodtageren med deres hjælp eller adgang til nogle ressourcer, de professionelle aktører har også magten til kunne straffe dem (Fenner). Denne hjælp, som de professionelle aktører kan give via deres magtposition, er at give råd og vejledning til, hvordan kontanthjælpsmodtagerne kan klare sig på de nedsatte ydelser. Disse råd og vejledningen kan åbne op for nogle ressourcer, som fx kan være en ekstra social ydelse, som kontanthjælpsmodtagerne ikke vidste, de kunne få. Det kan også være, at de professionelle aktører hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at få et job eller en praktikplads, som kan føre til et job. De professionelle aktører kan også straffe kontanthjælpsmodtagerne ved ikke at give dem hjælpen, som de ellers kunne have fået. Uden denne hjælp fra de professionelle aktører risikerer kontanthjælpsmodtagerne, at deres økonomiske situation ikke bliver forbedret. Ydermere så har kommunen muligheden for at sanktionere mod kontanthjælpsmodtagerne ved, at de bliver beskåret i de sociale ydelser, hvis de ikke overholder aftalerne med kommunen. Kommunen har også mulighed for at sanktionere mod kontanthjælpsmodtagere ved at sætte dem i et afklaringsforløb. Dette er et forløb, som bruges til at afklare,

hvad kontanthjælpsmodtagerne vil i fremtiden-. Det er samtidig også et redskab som kommunen kan bruge til bedre at have styr på en kontanthjælpsmodtager, hvis personen ikke følger kommunes anvisninger (Bilag 4:18).

Boligselskabets sanktionsmuligheder over for deres beboere består i, at de kan blive sat ud af deres bolig, hvilket boligselskabet kan gøre, når beboeren ikke betaler sin husleje, eller der er for mange klager over beboeren. Derudover, så kan de økonomiske rådgivere fra boligselskabet sanktionere beboerne ved at undlade at hjælpe og dele deres viden med beboeren. Dette kan have store økonomiske og sociale konsekvenser for den enkelte beboer.

Analysestrategi

Der findes få undersøgelser på området om de copingstrategier, der anvendes, når man lever på sociale ydelser, derfor har heller ikke været muligt i litteraturgennemgangen til dette speciale at finde frem til nogle studier om copingstrategier ud fra et professionelt synspunkt, hvilket er den vinkel jeg har valgt at antage i mit speciale. I mit speciale ser jeg på, hvordan de professionelle aktører har hjulpet de mennesker, der er blevet ramt af kontanthjælpsloftet med at tilegne sig forskellige copingstrategier via deres relationer til dem. Derfor vælger jeg at gå eksplorativt til værks i min analyse, da jeg vælger at undersøge et fænomen, som ikke findes særlig stor viden omkring og ikke er fuldt ud kortlagt. Derfor vil jeg kortlægge de mekanismer, der er på spil i kontanthjælpsloftet og hvilke sammenhænge, der er mellem dem i de forskellige mekanismer i kontanthjælpsloftet, da jeg antager, at det ikke er alle de mekanismer, som er i kontanthjælpsloftet, der er lige relevante for min undersøgelse af kontanthjælpsloftet. Så vil man i et større studie kunne vælge at uddybe og verificere de mekanismer, jeg finder frem til i mit studie af de copingstrategier, som de professionelle aktører hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at påtage sig. Dette ligger dog udenfor rammerne af dette speciale. Set i den kontekst så kan dette speciale betragtes som et pilotstudie til videre forskning om copingstrategier og de professionelle aktørers evne til at hjælpe de borgere, der er på de laveste sociale ydelser, til at klare sig.

Analyse

I min analyse vil jeg analysere på, hvordan de professionelle aktører i Brøndby Kommune har været med til at påvirke kontanthjælpsmodtagere i Brøndby på en måde, som de professionelle aktører vurderer er positiv. Dette vil jeg gøre ved at se på, hvordan de professionelle aktører via deres relation har kunnet hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at klare sig på de nedsatte ydelser. Dertil vil jeg analysere på den indsamlede empiri, som er de fire ekspertinterviews. Til dette vil jeg bruge henholdsvis teorien om social kapital og copingstrategier hver for sig i delanalyse 1 og delanalyse 2. Endvidere vil jeg analysere på, hvilke mekanismer, der gør sig gældende i kontanthjælpsloftet. I analysen vil fokus være rettet på det positive outcome af de professionelle aktørers hjælp. Det kan tilskrives, at teorierne social kapital og copingstrategier fokuserer på de positive aspekter af de professionelle aktørers indsats. Dette kan tilskrives, at teorien social kapital fokuserer på, at der via relationer kommer bedre adgang til ressourcer. Mens teorien om copingstrategier fokuserer på, at der via relationerne skabes en adgang til bedre copingstrategier. Dermed er det det positive aspekt af de professionelle aktørers hjælp til kontanthjælpsmodtagerne, som bliver fremhævet i analysen.

For at finde frem til disse mekanismer vælger jeg at analysere ud fra min problemformulering: *Hvordan har kommunerne og boligorganisationernes proaktive tilgang til kontanthjælpsloftet påvirket kontanthjælpsmodtagernes copingstrategier?*

Selve analysen vil blive delt op i to delanalyser, hvor jeg til hver analyse vil bruge henholdsvis social kapital i delanalyse 1 og copingstrategier i delanalyse 2. Desuden vil delanalyserne være opdelt i mindre afsnit efter tematikker. Derudover vil der være en delkonklusion til hver af delanalyserne.

Delanalyse I

I det følgende afsnit Delanalyse I vil jeg bruge teorien social kapital til at analysere på den indsamlede empiri. Der vil jeg se på, hvordan den sociale relation mellem de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne er samt, hvordan den udformer sig. Desuden vil jeg også se på, hvordan denne relation mellem parterne har påvirket kontanthjælpsmodtagerne på den måde, som vurderes at være positiv, således at kontanthjælpsmodtagerne via denne relation har nemmere ved at klare sig på de lavere sociale ydelser. Dette vil jeg gøre ved i analysen at følge en række analysedimensioner som er: De personlige relationer, gensidig respekt, samarbejdsrelationerne på tværs og det asymmetriske magtforhold. Disse tematiske findings er nogle af de elementer, som der ud fra litteraturen omkring social kapital foreskriver, der skal opstå, for at der kan opnås en konstruktiv social kapital/linking kapital.

Ud fra den indsamlede empiri har jeg kunnet konstatere, at de professionelle aktører er meget engageret i deres job og villige til at stille op og hjælpe kontanthjælpsmodtagerne inden for rammerne af deres job. Dette viser, at de professionelle aktører har en interesse i at opbygge en social kapital. Derudover er de professionelle aktører villige til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne ved tage med dem til forskellige møder på fx kommunen som bisiddere eller hjælpe med at ringe til forskellige kreditorer (Bilag 7: 42). Derudover er de professionelle aktører i Brøndby meget fleksible i forhold til tidspunktet på dagen, borgerne kan kontakte dem på (Bilag 4: 8).

Den personlige relation

Til at begynde med vil jeg se på, hvordan den sociale relation fungerer mellem de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtageren. Dette vil jeg gøre ved at se på, hvordan man kan se den sociale kapital, som der gerne skulle opstå mellem de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne. Desuden vil jeg se på, hvilke elementer i social kapital man kan se i relationerne, og hvad disse gør ved relationerne.

Ved at se på min hypotese om, at der opstår en social relation, som er med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, så opstår denne sociale relation ifølge teorien om social kapital ved, at der er forskellige elementer til stede i relationen.

Jeg vil begynde med at se på kerneelementet tillid i relationen mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører. Tillid er et af de vigtigste elementer, som er en nødvendighed for, at der kan opstå en konstruktiv relation, som kan føre til, at parterne kan samarbejde om at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer. Dette er på trods af, at der i den relation, som er i linking kapital, eksisterer på tværs af et asymmetrisk magtforhold. Dette skyldes, at denne sociale relation mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører tager udgangspunkt i de professionelle aktørers job, som er at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne. Derfor bliver det sociale bånd ikke rigtig en personlig relation, det sociale bånd bliver samtidig heller ikke rigtig en fjern relation som i bonding kapital. Dette skyldes, at linking kapital er en professionel og strategisk relation, som parterne indgår i. Til gengæld er linking kapital relation i denne sammenhæng en meget personlig indgribende relation, da kontanthjælpsmodtagerne skal åbne sig meget op omkring deres tilværelse, for at de professionelle aktører kan hjælpe dem tilstrækkeligt.

Denne meget indgribende relation kan bl.a. ses ved, at kontanthjælpsmodtagerne oftest åbner op omkring deres personlige forhold og hvilke problemer, de kan have udover ledighed.

Dette ses bl.a. ses i interviewet med beboerrådgiveren Stine Hartmann, som fortæller *“Da deres problemer oftest er flere ting end bare ledighed, og når vi snakker med dem, så kommer vi også ind på alt mulig andet, da det er vigtigt at få en tillidsrelation i det rum, vi skaber sammen. Dermed er min strategi at tale til folk i øjenhøjde”* (Bilag 7: 41). Ud fra dette citat, kan man se, at de økonomiske beboerrådgivers strategi er at opbygge en tillidsfuld relation til kontanthjælpsmodtagere, da dette er med til at gøre at kontanthjælpsmodtagerne åbner op omkring de problemer, som de har udover ledighed. Dette kan være problemer såsom ludomani, misbrug, sociale problemer eller skilsmisse. Når kontanthjælpsmodtagerne åbner op omkring disse personlige problemer, så er det et tegn på, at der er opstået et tillidsbånd mellem parterne. De problemer, kontanthjælpsmodtageren har ud over ledigheden, kan være meget personlige og

næppe ting, de vil fortælle til alle og enhver. Derfor er den tillidsfulde relation mellem kontanthjælpsmodtageren og den professionelle aktør et meget vigtigt redskab for de professionelle aktører. Denne tillidsfulde relation gør, at de professionelle aktører får langt bedre mulighed for hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at løse deres problemer, hvilket også kan ses ved, at Stine Hartmann beskriver, at tilliden mellem hende og beboerne kan munde ud i samtaler, som kan være helt terapeutiske (Bilag 7: 41). Dette er også et tegn på, at der bliver opbygget et mere forpligtende tillidsbånd på et professionelt plan, når samtalerne kan blive næsten så dybe, at de næsten bliver terapeutiske. Stine Hartmanns strategi med at tale i øjenhøjde til beboerne er en måde at opbygge en tillidsfuld relation på. Dette kan være med til at øge samarbejdet, hvilket i dette tilfælde er samarbejde om at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer. Men det er dog ikke altid lige nemt for beboerrådgiveren at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne og opbygge en relation. Kontanthjælpsmodtageren skal først se, at beboerrådgiverne er "ufarlige" og fx ikke tager nogen af deres ydelser fra dem, inden at de er villige til at modtage beboerrådgivernes hjælp (Bilag 7: 40).

Man kan også se spor af elementet tillid ved den kommunale mentor, Pernille Jørgensens relation til kontanthjælpsmodtagerne, da hun også fortæller om, hvordan mange af de unge, hun er mentor for, åbner op omkring deres personlige forhold og de følelser, de har, og desuden snakker om løst og fast om deres liv og deres problemer (Bilag 5: 21). Alt dette er med til, at hun som mentor bedre kan hjælpe dem med at løse disse problemer, således at de kan arbejde hen imod, at borgerne kan komme i beskæftigelse eller uddannelse. Når der denne professionelle tillid opstår mellem parterne, så gør det, at kontanthjælpsmodtagerne åbner op omkring deres problemer. På den måde opstår der også et samarbejde om sammen at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer.

Samarbejdsrelationerne på tværs

Tilliden mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører kan også spores tilbage til teorien om social kapital i og med, at social kapital handler om at have et samarbejde - om sammen at løse et fælles problem. De professionelle aktørers job er at hjælpe de udsatte borgere i kommunen/ boligområdet - herunder kontanthjælpsmodtagerne. Dermed er de professionelles job at samarbejde med kontanthjælpsmodtagerne om at løse disses problemer. Det kræver en vis grad af samarbejde mellem de professionelle aktører og kontanthjælpsmodtagerne, for at de professionelle aktører kan hjælpe dem. De professionelle aktører har ikke til opgave at løse problemerne for borgerne, men derimod skal de løse problemerne i samarbejde med borgerne (Bilag 5: 20). Dermed kan den hjælp, som de professionelle aktører yder til kontanthjælpsmodtagerne, betragtes som en hjælp til selvhjælp.

Denne selvhjælp ses bl.a. ved, at de professionelle aktører lægge et budget sammen med kontanthjælpsmodtageren. Det, at de sammen skal løse problemerne, er også med til at øge relation fra mere end en bridging relation, da begge parter bliver nødt til at samarbejde omkring de løsningsmuligheder, som de professionelle aktører har på deres problemer, hvilket også kræver, at kontanthjælpsmodtagerne åbner sig op omkring de problemer, som skal have hjælp til at løse. Der kommer en formalisering af deres relation, da det er en relation mellem en professionel aktør og en borger, som udelukkende har til formål at få løst kontanthjælpsmodtagernes problemer. Dermed kan parterne samarbejde om nemmest muligt at løse de forskellige udfordringer, der eksisterer for kontanthjælpsmodtagerne.

Hvis man så vælger at se på, hvordan forholdet mellem kontanthjælpsmodtagerne og sagsbehandlerne er, så fortæller socialrådgiveren Rikke Dyssel, at "*det prioriteres, at det er den samme sagsbehandler, så længe at det giver mening*" (Bilag 4: 9). Dette indikerer, at de i Brøndby Kommune erkender vigtigheden i, at der opstår en relation mellem sagsbehandleren og kontanthjælpsmodtagerne som et positivt redskab til at hjælpe. Dette bekræftes også af Brøndby Kommunes Beskæftigelsesplan, som siger at Brøndby Kommune prioriterer, at borgerne har så få skift som muligt af sagsbehandler, da det øger borgernes chance for at komme i job eller uddannelse (Brøndby Kommune ², 2018).

Samtidig, er det også en erkendelse af, at der ikke skal opbygges/fastholdes en relation, hvis det ikke giver mening - hvis der fx er dårlig kemi mellem parterne, vil dette ikke bidrage positivt med at opbygge/ fastholde en linking kapital mellem parterne, da det er meget udfordrende at have et tillidsfuldt samarbejde om at løse problemerne sammen.

Derudover, så fortæller socialrådgiveren Rikke Dyssel, at det kan være svært for sagsbehandlerne at opbygge en relation mellem kontanthjælpsmodtagerne og sagsbehandleren. Ifølge Rikke Dyssel skyldes det, *"sagsbehandleren har 40 andre borgere, de skal hjælpe, så det er ikke alle de kan få en personlig relation til dem"* (Bilag 4:10).

Dette skyldes, at sagsbehandlerens job primært er at koordinere indsatsen over for borgerne. Dermed er det svært for sagsbehandlerne at kunne opbygge en god relation til kontanthjælpsmodtagerne.

Dette forhold, som Rikke Dyssel beskriver ovenfor, er, at der ikke altid er de elementer til stede, som der skal være, for at hun kan opbygge en god relation til kontanthjælpsmodtagere. På den anden side, så fortæller Rikke Dyssel, at sagsbehandlerne i stedet for bruger meget mentorerne til at opbygge en relation til kontanthjælpsmodtagerne. Mentorerne har resurserne til at kunne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med diverse ting, som sagsbehandleren ikke har tid og resurser til at hjælpe med (Bilag 4: 13). Dermed opstår der et mere forpligtende samarbejde mellem mentoren og kontanthjælpsmodtagerne.

Denne tillid, som ligger i en linking kapital relation, behøver ikke at bunde ud i en personlig tillid. Tilliden kan også bygges op omkring en professionel tillid - tillid til det job og den autoritet, der ligger i den professionelle aktørers job.

Dette element, som Stine Hartmann beskriver i interviewet, at i og med hun kommer fra boligselskabet, så har hun en autoritet, som gør, at kontanthjælpsmodtagerne åbner sig op over for hende - omkring alle deres problemer (Bilag 7: 45), så får hun på den måde nemmere ved at skabe et tillidsfuldt samarbejde mellem kontanthjælpsmodtagerne og hende.

Gensidig respekt

Tilliden til de professionelle aktører er ikke altid noget, der kommer automatisk. Det er noget, der skal komme via den gensidige respekt mellem parterne. Dette kan ses ved, at mentoren Pernille Jørgensen forklarer, at samarbejdet mellem hende og kontanthjælpsmodtagerne ikke altid er problemfrit. Ifølge hende skyldes det, at nogle af dem, hun er mentor for, har været vidt omkring i det kommunale system, hvilket Pernille Jørgensen forklarer med *“at jeg er nummer 39 i rækken, der skal høre deres historie, nu er du nr. 39 i rækken som måske er væk igen om en uge”* (Bilag 5: 23). Derfor handler det i høj grad om, at hun skal prøve at opbygge en tillid til kontanthjælpsmodtagerne samt vise en respekt overfor dem. Bl.a. ved at vise, at hun ikke er endnu en i rækken, der skal have deres historie. Men at hun er der i længere tid for dem, er der for at hjælpe dem og vil dem det bedste (Bilag 5: 23). Dermed forsøger mentoren Pernille Jørgensen i sit samarbejde med kontanthjælpsmodtagerne at bruge en strategi. Hun forsøger at skabe rammen for, at elementerne respekt og tillid kan opstå mellem kontanthjælpsmodtagerne og hende.

Men hvis grundlaget for at denne tillidsfulde relation skal kunne opstå mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører, så er det også nødvendigt, at der er en norm om den gensidige respekt. Dette kommer til udtryk ved, at man respekterer hinanden og de valg, man træffer. Denne respekt kan man vise ved, at beboerrådgiverne fx ikke med det samme direkte siger, at kontanthjælpsmodtagerne skal stoppe med at ryge cigaretter eller tage hash, men at man vælger at respektere det valg, kontanthjælpsmodtagerne har taget, valget om f.eks. at ryge.

Derfor går de professionelle aktører ikke direkte ind og udpensler, hvor dyrt det er at ryge og hvad, de kunne havde brugt de penge, de bruger på cigaretter, til. Det vil være at træde på nogen, der allerede ligger ned at sige, at de skal stoppe med at ryge (Bilag 7: 46). Dog forsøger beboerrådgiverne stadig at opfordre kontanthjælpsmodtagerne til at overveje at stoppe. Beboerrådgiveren Stine Hartmann fortæller, at hun tager en folder om rygestop med til kontanthjælpsmodtagerne.

Mens den anden beboerrådgiver, Lars Christensen, tilgang er at høre, om de ikke kan skære lidt ned på forbruget af fx cigaretter eller hash (Bilag 6: 46).

Samarbejde

Grundelementet i social kapital og linking kapital er, at relationen mellem parterne åbner op for eller letter adgangen til nogle resurser. Derudover er det også med til kunne gøre et samarbejde med andre nemmer.

Derfor er vigtigt i min analyse at kunne se, om der ud fra den indsamlede empiri opstår et samarbejde mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører, og hvad dette samarbejde evt. kan føre til.

Dette har jeg undersøgt ved i mine interviews at spørge ind til, om de professionelle aktører samarbejder med andre organisationer både professionelle og frivillige organisationer. Dertil har jeg også spurgt de professionelle aktører, om de samarbejder med kontanthjælpsmodtagerne om at finde en løsning på, at de er blevet ramt af kontanthjælpsloftet og af de andre problemer, de evt. har.

Samarbejde på tværs af aktør

Jeg vil begynde med at se på, hvordan samarbejdet fungerer på tværs af de professionelle aktører. Teorien foreskriver, at der, for at der kan opstå en social kapital, skal de sociale relationer føre til, at der er et samarbejde og koordinering omkring tingene.

Når man ser på beboerrådgiverne oplevelse af samarbejdet mellem boligselskaberne og kommunen, så oplever de, at der er et indgående samarbejde med Brøndby Kommune om at koordinere deres indsats overfor de udsatte borgere i almene boligområder. Det skyldes, at boligselskabet Bo-Vest projekt med beboerrådgivning er startet op i samarbejde med Brøndby Kommune. Derfor har de en løbende koordinering med kommunen af deres indsats. Derudover så har boligselskaberne et samarbejde med kommunen, hvilket bl.a. udformer sig i, at de ifølge loven skal orientere kommunen om, hvis nogle af de borgere, der er blevet kommunalt anvist inden for det seneste år, har fået en rykker fra boligselskabet (Bilag 6: 35). Desuden, så prøver beboerrådgiveren altid at finde ud af, om de beboere, de rådgiver, er tilknyttet jobcenteret eller lignende. Ifølge Stine Hartmann skyldes det, at det gør det nemmere at løse nogle af de andre problemer, som gør sig gældende ud over at de ikke har betalt husleje. For når de samarbejder med

nogle af de andre aktører om at løse problemerne, så bliver det nemmere at kunne løse de andre problemer, som gør sig gældende (Bilag 7: 41). Dermed oplever beboerrådgiveren, at der er et konstruktivt samarbejde, som er med til at gøre det lettere at hjælpe beboerne med at løse deres problemer. På den måde passer beboerrådgiveres oplevelse af samarbejdet overens med social kapital teorien. For på den måde bliver det nemmere at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer.

Men på den anden side, ved at se på, om der et samarbejde mellem kommunen og boligorganisationerne, og hvordan det evt. fungerer set ud fra de kommunale aktørers synspunkt, så oplever mentoren Pernille Jørgensen kun, at de primært samarbejder med boligforeningen via et lommepengeprojekt. Det er hende, der styrer det projekt, og hun har kontor i en af boligorganisationernes cafeer. Derudover har sagsbehandlernes mulighed for at henvise til de forskellige tilbud, boligorganisationerne har (Bilag 5: 28).

Men dette foregår umiddelbart i et begrænset omfang, ifølge mentoren Pernille Jørgensen. Dette tyder på, at det kommunale system ikke i samme grad oplever et samarbejde med boligorganisationerne. Dermed foregår der ikke umiddelbart nogen koordinering af kommunes arbejde med boligorganisationen. Dette kan skyldes, at de aktører, jeg har interviewet, primært har med de unge kontanthjælpsmodtagere mellem 18-30 år.

Men hvis man vælger at se på de professionelles samarbejde med andre organisationer for at bedre at kunne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, så får man et mere tydeligt billede af, at de bruger andre aktører til at hjælpe med løfte opgaver, de ikke selv kan løse.

Dette kan man se ved, at fx beboerrådgiveren samarbejder en del med Forbrugerrådet Tænks økonomiske gældsrådgivning og den Sociale Retshjælp til at hjælpe med, hvordan de skal hjælpe visse beboere med at opnå gældssanering. Dette gør de, da disse organisationer har jurister, som er eksperter i, hvordan kviklån og gældssanering fungerer (Bilag 6: 12). Dette er med til at gøre arbejdet for beboerrådgiverne nemmere, da de ikke er jurister og derfor ikke har forstand på juraen omkring det.

Men, hvis man ser på de kommunale aktørers samarbejde med andre aktører, så gør de primært brug af andre aktører inden for det kommunale system. Fx henviser både mentoren og sagsbehandleren til, at de henviser til Multihuset. Dette er et sted,

hvor unge med forskellige problemer, kan komme og mødes med andre unge. Derudover fortæller begge to, at de gør brug af en frivillig organisation, der hedder Gadespejlene, som er et frivilligt mentorkorps. Dermed opstår der et samarbejde mellem de forskellige aktører omkring at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer.

Det asymmetriske magtforhold

Et andet vigtigt element i linking kapital er, at forholdet mellem aktørerne foregår på tværs af et asymmetrisk magtforhold. Dette ses ved, at de professionelle aktører via deres position har mulighed for at straffe kontanthjælpsmodtagerne direkte eller indirekte, hvis at de ikke følger præmissen for de professionelle aktørers hjælp. Men til gengæld har de professionelle aktører også magten til at kunne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne ud af deres problemer, hvis de følger de regler, som de professionelle sætter op til deres hjælp.

Dette asymmetriske magtforhold, som teorien foreskriver, kan bl.a. ses ved, at beboerrådgiverne har muligheden for at sanktionere mod de beboere, som har en adfærd, der ikke længere er ønsket i boligområdet. Derfor har Bo-Vest det værktøj, der hedder Begrundede/fastholdt fogedudsættelser, hvilket vil sige, at de ikke vælger at hjælpe en beboer, som er tæt på at blive sat ud af deres bolig (Bo-Vest, 2018), således ender det med, at fogeden beslutter at sætte beboeren ud af boligen. Denne Begrundede/fastholdt fogedudsættelser er et tydeligt tegn på, at der eksisterer et asymmetrisk magtforhold.

Sagsbehandlerne har også muligheden for at bruge deres magt til at sanktionere over for kontanthjælpsmodtagerne. Dette kan de bl.a. gøre ved en økonomisk sanktion, hvis kontanthjælpsmodtagerne ikke møder op til aftalerne. Derudover kan sagsbehandleren sætte kontanthjælpsmodtagerne i fx et afklaringsforløb på 25 timer om ugen, hvis de tror, at kontanthjælpsmodtagerne snyder dem. Dermed har sagsbehandleren en kontrol og magt over kontanthjælpsmodtagerne (Bilag 4:9).

Hvis forholdet havde været ligeligt, som det fx er i bonding kapital, så havde de ikke haft magten til at kunne sanktionere mod kontanthjælpsmodtagerne, da deres forhold ville så have været ligeligt. Men til gengæld så har de professionelle aktører også muligheden for at bruge dette asymmetriske magtforhold til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne. Dette kan bl.a. ses ved, at beborådgiverne i form af, at de

har en autoritet, som gør, at de bl.a. kan forhandle en afdragsordning med de kviklånsfirmaer, som nogle af kontanthjælpsmodtagerne har taget lån ved. På den måde kommer kontanthjælpsmodtagernes økonomi til at hænge bedre sammen (Bilag 6: 37)

Men det asymmetriske magtforhold er ofte mere tydeligt ved sagsbehandlerne, disse kan både tage og give til kontanthjælpsmodtagerne. Dette ses bl.a. ved, at sagsbehandleren kan sende kontanthjælpsmodtagerne i praktik i en virksomhed. Intentionen bag ved virksomhedspraktikken er, at kontanthjælpsmodtagerne kan prøve, hvordan det er at være på arbejdsmarkedet og være en del af et fællesskab på en arbejdsplads. Derudover så kan det hjælpe kontanthjælpsmodtageren med at opleve, hvordan det er at arbejde indenfor en bestemt branche, hvilket skal hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at blive mere afklaret, om de reelt ønsker at arbejde inden for den branche, inden at de søger ind på den uddannelse, der skal bruges dertil. Derudover så har det kommunale system den magt, at det kan belønne kontanthjælpsmodtagerne. Dette kan kommunen gøre, hvis kontanthjælpsmodtageren mangler noget for at kunne klare sig selv. Denne belønning kan fx være et kørekort, hvis det er påkrævet, for at kontanthjælpsmodtageren kan få et fast arbejde (Bilag 4: 8). Men dette sker dog kun, hvis kontanthjælpsmodtagerne ikke har de økonomiske ressourcer til at selv at anskaffe sig det. Kommunen kan også "belønne" kontanthjælpsmodtagerne med en enkelttydelse, hvis der er større uoverkommelige økonomiske vanskeligheder. Dette kan, ifølge beboerrådgiveren Lars Christensen, fungere som en saltvandsindsprøjtning i kontanthjælpsmodtagerens økonomi (Bilag 6: 33). Dermed kan dette asymmetriske magtforhold også være med til at belønne en god opførsel og være en del af den hjælp, som kontanthjælpsmodtagerne har brug for og således bevæge sig tættere på at komme væk fra offentlig forsørgelse og nærmere et job. Men disse ovennævnte belønninger bruges kun som hjælpemiddel, når der virkelig er brug for det.

Men en anden form for belønning, de professionelle aktører kan give kontanthjælpsmodtagerne, er at give støtte og hjælp. Dette er med til at give kontanthjælpsmodtagerne et formål med at klare deres problemer, at de får ros fra de professionelle aktører for at få løst deres problemer. På den måde kan nogle af kontanthjælpsmodtagerne se et større formål med fx at betale deres husleje (Bilag 7:48).

Delkonklusion I

Linking kapital består i mødet mellem modtager og professionelle aktører i Brøndby således af en række mekanismer: personlige relationer, samarbejde, respekt og et asymmetrisk magtforhold.

Disse mekanismer ses særligt i mentoren og beboerrådgivernes relation til kontanthjælpsmodtagerne, da disse optræder som en mere uformel autoritet over for kontanthjælpsmodtagere, hvilket gør, at kontanthjælpsmodtagerne er mere villige til at samarbejde med de professionelle aktører omkring at finde en løsning på deres problemer. Dette sker ved, at kontanthjælpsmodtagerne selv kommer med input til, hvad de ser af løsningsforslag på deres problemer, men som de ikke har overskuddet til at kunne gennemføre på egen hånd.

Fx så kan kontanthjælpsmodtagerne fortælle beboerrådgiverne, at de gerne vil have hjælp til at få gældssanering eller, at de godt kunne tænke hjælp til at søge en enkeltydelse fra kommunen. Eller fra kommunes side kan kontanthjælpsmodtagerne samarbejde om, hvilken uddannelse eller hvilken form for job, de kunne tænke sig. Disse ting kan de professionelle aktører hjælpe med, men det kræver, at der mellem parternes relation er en vis ærlighed. Hvis der ikke er ærlighed, hvilket er den præmis, som de professionelle aktører opstiller, så kan de professionelle aktører vælge at sanktionere over for kontanthjælpsmodtagerne.

Dermed opstår der en social kapital. Det skyldes, at man i relationen mellem de professionelle aktører kan se en tillid og respekt mellem parterne, som fører til, at der er nogle gensidige normer, hvilket er med til at gøre det meget nemmere for de professionelle aktører at samarbejde med kontanthjælpsmodtagerne og evt. andre aktører om at prøve at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer. Dette er med til at gøre, at der kan opstå en linking kapital relation mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører. Men det er samtidig vigtigt for begge parter, at relationen er/forbliver en linking kapital relation. Det skyldes, at samarbejdet ikke vil fungere på samme konstruktive måde, hvis relationen bliver til en bridging eller bonding kapital. Hvis relation ender ud i en bridging relation, så er der ikke den samme stærke tillid mellem parterne, hvilket gør det væsentlig sværere at samarbejde omkring kontanthjælpsmodtagerens problemer (Bilag 4: 9).

Men på den anden side, så er det heller ikke konstruktivt for relationen, hvis den udvikler sig til en bonding relation, da det så bliver svært for begge parter adskille

den professionelle hjælp og sætte grænser for, hvordan hjælpen skal foregå. Hvilket Stine Hartmann har oplevet, ved at hun blev inviteret til en fødselsdag ved en beboer hun hjalp. Hvilket udviklet sig til at hun skulle hjælpe hele familie, til fødselsdagen (Bilag 7: 47). En anden grund til, at relationen mellem parterne bør forblive en linking kapital, er, at de professionelle aktører ikke kan være der for evigt for kontanthjælpsmodtagerne.

Mentoren Pernille Jørgensen beskriver om forholdet til dem, hun er mentor for, som *“ikke så meget, så at de skal have knus og kram, men mere fortælle dem, at jeg hjælper dem med at hjælpe sig selv”* (Bilag 5: 20). Hvilket indikerer, at det er vigtigt, at de kan holde en professionel distance til kontanthjælpsmodtagerne, da det meningen, at kontanthjælpsmodtagerne en dag skal kunne klare sig selv uden de professionelle aktørers hjælp. Derfor er det ikke konstruktivt for parterne at være for tæt knyttet.

Man kan derudover konkludere, at beboerrådgiverne og mentorerne har en mere uformel autoritet, som ikke er lige så skræmmende for kontanthjælpsmodtagerne. Samtidig har de mere tid til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne end fx sagsbehandleren har. Men det kræver samtidig også en del af den professionelle aktør for at kunne skabe rammen for, at relation kan føre til en linking kapital. Samtidig kræver det også, at begge parter hele tiden skal huske på, at der er et større formål med relationen, som i sidste ende er at få kontanthjælpsmodtagerne i job. Denne relation gør, at kontanthjælpsmodtagerne åbner sig op over for beboerrådgiveren og mentorerne. Via kontanthjælpsmodtagernes åbenhed kan de professionelle aktører bedre hjælpe kontanthjælpsmodtagerne. Dette gør samtidig, at mentorerne og beboerrådgiveren kan hjælpe dem med at tage til møder ved andre aktører. Møder som ellers kunne være svære at forstå eller virke uoverskuelige. Men jeg har dog kunnet konstatere, at denne relation til de professionelle aktører, som kontanthjælpsmodtagerne har, ikke er ny og har eksisteret før kontanthjælpsloftet blev indført. Men denne relation er blevet ekstra vigtigt efter indførslen af kontanthjælpsloftet, da kontanthjælpsmodtagerne er blevet yderligere presset efter indførslen af kontanthjælpsloftet og har derfor i højere grad nu brug for, at der er nogle af de professionelle aktører, som kan hjælpe dem. Personerne, der er ramt af kontanthjælpsloftet, er oftest personer, der har andre problemer udover ledighed. De har derfor brug for, at der opstår denne linking kapital, således at der er

nogle professionelle aktører, som mere eller mindre kan tage dem i hånden og hjælpe dem med at løse de problemer, de har.

Delanalyse II

I delanalyse II vil jeg se på, hvordan copingstrategier fungerer, når man er ramt af kontanthjælpsloftet ud fra empirien. Dette gør jeg ved at tage udgangspunkt i Larsen et.als model over copingstragier for folk på lave sociale ydelser. Desuden vil jeg via empirien se på, hvilke copingstrategier de professionelle aktører oplever, at kontanthjælpsmodtageren gør brug af for at klare sig på de nedsatte ydelser. Til at begynde med vil jeg se på, hvilke copingstrategier kontanthjælpsmodtagerne har gjort brug af før, de professionelle aktører har hjulpet dem til at klare sig på de nedsatte ydelser.

Dernæst vil jeg se på, hvilke redskaber de professionelle aktører gør brug af til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne til at anvende nogle mere langsigtede strategier. På den måde kan jeg i min analyse få et indblik i, om de professionelle aktører forsøger at få kontanthjælpsmodtagerne til at anvende nogle andre copingstrategier end der hidtil er gjort brug af.

Copingstrategier før de professionelle aktørers hjælp

I dette afsnit vil jeg se nærmere på, hvordan de professionelle aktører oplever, at kontanthjælpsmodtagerne gør brug af copingstrategier, før de modtog hjælp fra de professionelle aktører.

De professionelle aktører oplever, at kontanthjælpsmodtagerne stort set ikke har et budget. Dette er på trods af, at de er nogle af de personer i samfundet, som er på de laveste sociale ydelser. Derfor har de et begrænset økonomisk råderum, og uden budget kan det være svært for kontanthjælpsmodtagerne at overskue deres økonomi. Dette kan tage form af, at kontanthjælpsmodtagerne fører en livsstil, de ikke har råd til at føre. Fx bor kontanthjælpsmodtagerne ofte for dyrt i forhold til deres indkomst, dermed lever de ofte over evne. Budgettet viser ofte, at de bruger for mange penge på cigaretter eller hash. Kontanthjælpsmodtagerne kunne havde brugt pengene på andre mere fornuftige ting (Bilag 6: 31). Denne fortsatte adfærd med en

livsstil, som ikke er tilpasset levevilkårene på de laveste sociale ydelser, fører ofte til nogle at kontanthjælpsmodtagerne optager kviklån for at fortsætte deres livsstil.

Disse lån er ofte meget dyre lån, som der ikke altid er pengene til at kunne tilbagebetale. Kontanthjælpsmodtagerne vælger den strategi at ignorere deres problemer, ved at optage de ovennævnte lån og ignorere at lånene og andre regninger skal betales.

Fx oplever beboerrådgiveren Lars Christensen, at en beboer kan gemme alle rudekuverterne i en pose, og de først bliver åbnet og læst når beboerrådgiveren kommer forbi (Bilag 6: 39).

Disse eksempler viser, at kontanthjælpsmodtagerne har svært ved at håndtere den stressende situation, de er i, da det kan være svært at skulle indse, at de er på nogle af de laveste sociale ydelser. Dette gør, at økonomien er meget stram eller overhovedet ikke hænger sammen. Derfor vælger nogle kontanthjælpsmodtager den overlevelsestrategi, at ignorere deres problemer. De har svært ved at overskue problemerne, og derfor er det nemmeste at fortrænge alle problemerne.

Dette indikerer, der er en del af de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet, som vælger at gøre brug af de kortsigtede, passive/fastlåste handlingslammede strategier. Derudover er der også indikationer på, at nogle af kontanthjælpsmodtagerne hidtil gjort brug af resigneret tilpasningsstrategi til at klare deres livssituation. Dette ses bl.a. ved, at kontanthjælpsmodtagerne optager lån af venner og familie samt fra kviklånsfirmaerne. Det skyldes, ifølge beboerrådgiveren Lars Christensen, at, når de mangler en ny mobiltelefon eller en anden større ting, så optager kontanthjælpsmodtagerne et kviklån for at få råd til det. Derudover er der også nogle kontanthjælpsmodtagere, der låner penge af venner og familie sidst på måneden (Bilag 6: 36). Dette er tegn på en desperat dag til dag løsning, da dette skyldes at kviklånene kun fungerer, som en dårlig lappeløsning på kontanthjælpsmodtagernes dårlige økonomi, da lånene kun udskyder problemerne med manglen på penge en kort periode, og pengene fra kviklån skal også tilbagebetales, ofte med en meget høj rente.

Den resignerede tilpasning og tilbagetrækningsstrategi møder mentoren Pernille Jørgensen bl.a. i sit arbejde. Hun beskriver, at der er flere af de unge, hun er mentor for, *“synes, at det er meget hyggeligt, at gå derhjemme og få penge for det, samt ikke at lave særlig meget”* (Bilag 5: 24).

Det indikerer, at en del af kontanthjælpsmodtagerne har svært ved at overskue at få

påbegyndt en uddannelse eller have et job. De har mere eller mindre accepteret, at de ikke får et job eller en uddannelse og føler, at det er mere trygt at være derhjemme. Derfor forsøger nogle af kontanthjælpsmodtagerne blot at opfylde de formelle krav fra jobcenteret. Dette gør de fx ved blot at møde op to gange om ugen til møde på jobcenteret (Bilag 4: 12).

De professionelle aktørers tilgang

I dette afsnit vil jeg se på, hvordan de professionelle aktørers tilgang til at ændre kontanthjælpsmodtager copingstrategier er. Dette vil jeg gøre ved at se på, hvad de professionelles strategi er samt hvilke redskaber, de bruger til at ændre kontanthjælpsmodtagernes adfærd.

Basal viden

Et af de mest brugbare redskaber, de professionelle aktører har, er deres basale viden om, hvordan man kan løse problemer, hvilket kontanthjælpsmodtagerne ikke selv har. Derfor kan beboerrådgiveren via deres relation til kontanthjælpsmodtagerne finde ud af, hvilke knapper, der skal drejes på for at komme tættere på at løse deres problemer (Bilag 6: 32). De professionelle aktører har en viden til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med deres økonomiske problemer, eller kan henvise dem til nogle, der kan hjælpe dem med de fysiske eller psykiske problemer, som de har (Bilag 6: 32).

Beboerrådgivernes egenskaber til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne består i at være tålmodige og at de har tiden til at tage en mere pædagogisk tilgang til kontanthjælpsmodtagerne, da de er meget lyttende og forstående over for kontanthjælpsmodtagernes problemer, hvilket er med til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne (Bilag 5: 23). I sig selv kan dette også være en stor hjælp for kontanthjælpsmodtagerne. Det fører til, at kontanthjælpsmodtagerne åbner op omkring andre problemer, de har. Det bevirker, at beboerrådgiverne bliver en tilidsperson overfor kontanthjælpsmodtagerne, hvilket medfører, at beboerrådgiverne bliver en, de skal stå til ansvar over for fx med henstand af huslejen (Bilag 7: 48). Dermed får de professionelle aktører også muligheden for at hjælpe

kontanthjælpsmodtagerne med at vælge en copingstrategi for disse andre problemer.

Afdragsordninger

En af de andre tiltag, som boligselskabets Bo-Vest beboerrådgiver Lars Christensen kan gøre brug af, hvis en beboer er kommet bagud med huslejen, er muligheden for at udforme en afdragsordning af huslejerestancen. Således kan huslejerestancen blive delt op i tre dele, og gennem det undgår huslejerestancen at blive sendt til advokat (Bilag 6: 30). På den måde undgår beboerne at blive sat ud af deres bolig på trods af, at de er bagud med huslejen. Dette er et tegn på, at kontanthjælpsmodtagerne med hjælp fra beboerrådgiveren gør brug af en aktiv copingstrategi. Kontanthjælpsmodtagerne med beboerrådgiverens hjælp gør en aktiv indsats for at løse problemet med den manglende huslejebetaling, og det er samtidig en langsigtet løsning, da kontanthjælpsmodtagerne skal afdrage på huslejerestance over flere måneder, og det gør, at de også kan blive boende i deres bolig. Men der kan dog slås tvivl om effekten, og hvor langsigtet boligselskabet Bo-Vest tilgang med afdragsordning er. Den anden beboerrådgiver, Stine Hartmann, som arbejder for Brøndby Boligselskab, slår tvivl om, hvor en stor effekt afdragsordninger af huslejerestance har. Stine Hartmann fortæller, *“det sjove er, at jeg ikke tror, at der er forskel i antallet af udsættelser, hvilket er meget interessant. Derfor er det sjovt om afdragsordninger er ligesom at tisse i bukserne, eller finder de pengene alligevel ved os i Brøndby Boligselskab?”* (Bilag 7: 42). Dermed kan Bo-Vests strategi, med at lave afdragsordninger for beboerne, ud fra Stine Hartmanns udlægning, ende med ubevidst at fungere som en kortsigtet strategi, da afdragsordningen ikke forhindrer, beboerne i at blive sat ud af deres bolig, men blot kommer til at virke som en midlertidig og kortsigtet strategi for ikke at miste deres bolig.

Enkeltydelser

Et af de værktøjer, som kommunen har til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, er muligheden for at give dem en enkeltydelse. Dette er en økonomisk hjælp, som man kan søge, hvis der er sket ændringer i ens forhold, som gør, at man ikke selv kan betale en specifik udgift. Derudover kan man også søge om enkeltudgift til midlertidige betaling af ens husleje, hvis man dermed kan undgå at blive sat ud af ens bolig (Retsinformation.dk). Disse enkeltydelser kan - i følge beboerrådgiver Lars Christensen - fungerer som en "saltvandsindsprøjtning" (Bilag 6: 33). Dette skyldes, at det nogle gange er enkeltydelserne, som kan gøre, at deres økonomi hænger sammen på længere sigt eller gør, at de ikke bliver sat ud af deres bolig.

Enkeltydelserne er et redskab, som både mentoren og beboerrådgiverne henviser nogen af kontanthjælpsmodtagerne til at gøre brug af. Men det er ikke særlig ofte, at kontanthjælpsmodtagerne kender til muligheden om at kunne søge om enkeltydelserne. Men kommunen skal kunne se, at det vil gøre en reel forskel i kontanthjælpsmodtagernes økonomi, at der gives en enkeltydelse, og at det ikke bare udskyder kontanthjælpsmodtagernes økonomiske problemer. Derfor kan mentoren og beboerrådgiverne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne via deres relation, med at gøre opmærksom på muligheden for at søge om en enkelt ydelse, samt hjælpe med selve ansøgningen (Bilag 5: 8), (Bilag 6: 33).

Dermed er det en mere langsigtet strategi, de gør brug af, da de prøver at løse de økonomiske problemer, som kontanthjælpsmodtagerne har. Men det er dog en mere passive/fastlåst handlingslammet strategi. Det er en ydelse, der er målrettet mod at kunne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne på længere sigt - i og med, at enkelt-ydelsen retter op på kontanthjælpsmodtagernes økonomi nu og her.

Budgetlægning som strategi

I det følgende afsnit vil jeg se på, hvilke copingstrategier de professionelle aktører har hjulpet kontanthjælpsmodtagerne med at tilegne sig. Min hypotese er, at de professionelle aktører får kontanthjælpsmodtagerne til at anvende nogle mere langsigtede copingstrategier, dette medfører, at kontanthjælpsmodtagerne i højere grad bliver bedre til at klare sig på sociale ydelser eller ikke længere være på sociale ydelser.

En del af det de professionelle aktørers tilgange til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at klare sig på de nedsatte sociale ydelser er, at de hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at lægge et budget over deres økonomi. Kontanthjælpsmodtagerne har ikke selv vil haft overskuddet/ kompetencerne til at lægge et budget, dette skyldes også, at kontanthjælpsmodtagerne har en tendens til at tænke kortsigtet, før de får de professionelle aktørers hjælp.

Det er især beboerrådgiverne, der bruger budgetlægning som strategi til at skabe et overblik over, om der er nogle udgifter, som kan spares væk. Budgettet kan også være med til at vise om, der er nogle udgifter, der kan skæres ned på, fx kan et budget vise, hvor mange penge kontanthjælpsmodtagerne bruger på cigaretter eller hash. Det kan også afsløre, om der er ydelser, som kontanthjælpsmodtageren ikke får, men som de er berettiget til at få fx boligstøtte eller børnetilskud (Bilag 6: 32).

Men dette er dog en passiv/fastlåst og handlingslammet langsigtet strategi kontanthjælpsmodtagerne vælger, da de vælger strategisk at søge om andre sociale ydelser, som vil hjælpe med at klare sig på kontanthjælpen.

Budgetlægningen giver de professionelle aktører en mulighed for at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at skære ned på visse udgifter og dermed skabes en større økonomisk rådighed for kontanthjælpsmodtagerne (Bilag 6: 32). De strategier, som beboerrådgiverne hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at påtage sig via deres rådgivning er oftest målrettet til at kunne klare sig i den nuværende situation på sociale ydelser, og desuden at komme væk fra de kortsigtede strategier, da kontanthjælpsmodtagerne godt kan mærke, at de kortsigtede strategier ikke er hensigtsmæssige. Kontanthjælpsmodtagerne har dog ofte ikke tålmodigheden til at tænke langt ud i fremtiden. Derfor er beboerrådgivernes indsats mere en "brandslukning" af deres problemer, dette vil sige, at de hjælper med at løse de problemer, der er nu og her.

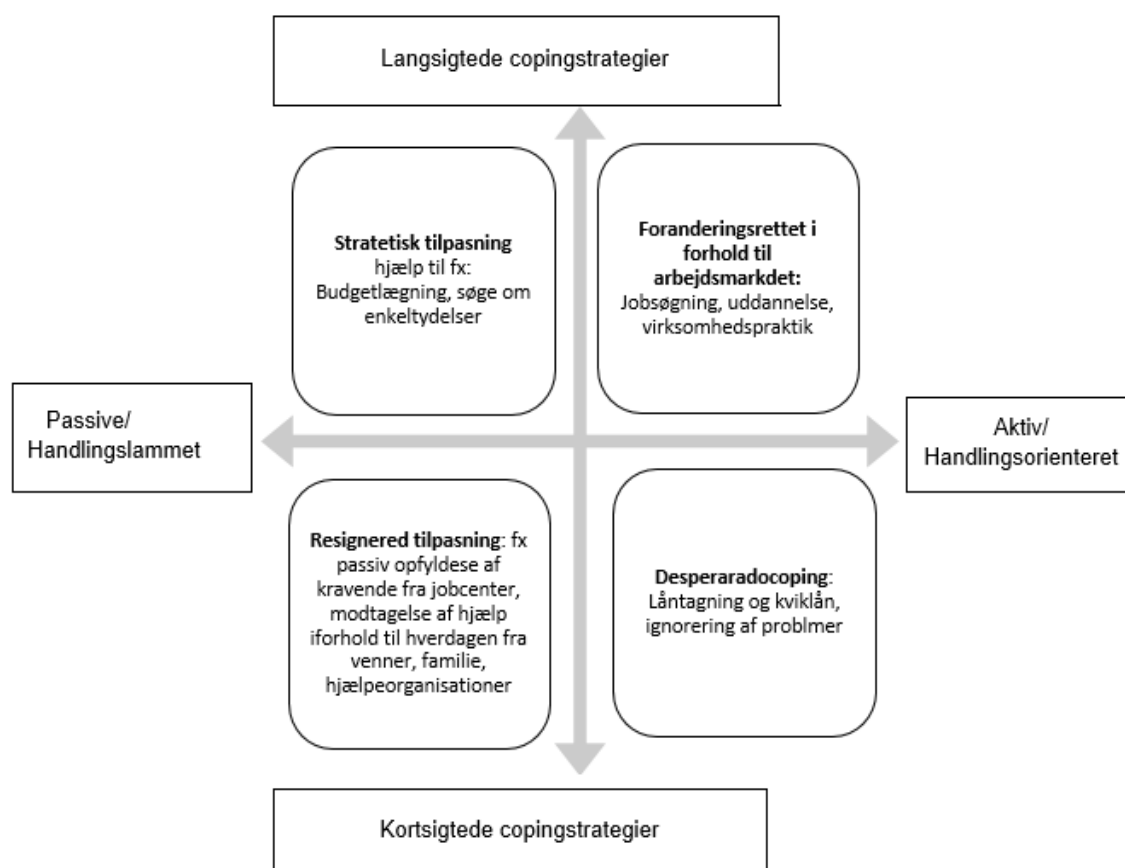
Kontanthjælpsmodtagerne har ofte ikke særlig stor interesse for en mere langsigtet strategi. Budgetlægningen bliver dog trods alt til en mere langsigtet strategi, som er målrettet tilværelsen på kontanthjælp. Dermed bliver det en mere langsigtet strategi end de tidligere dag til dag copingstrategier. Derudover så bliver kontanthjælpsmodtagerne også mere strategisk i forhold til hverdagen, da de får lagt et budget af de professionelle aktører, og får samtidig på den måde hjælp til at få styr på deres økonomi.

Sagsbehandleren og mentorens strategi for kontanthjælpsmodtagerne skal altid på lang sigt altid være rettet mod at få kontanthjælpsmodtagerne i uddannelse eller job. Det skyldes, at det er lovmæssige krav til jobcenteret, at deres primære strategi skal være at få kontanthjælpsmodtagerne i job eller en uddannelse (Bilag 5: 19). En af de tiltag, som sagsbehandleren kan sætte i gang for at målrette strategien mod, at kontanthjælpsmodtageren kommer i arbejde er, at de kan komme i virksomhedspraktik. Dette kan hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at tilpasse sig den forandring, det er at være på en arbejdsplads, hvilket skal gøre, at kontanthjælpsmodtagerne får erfaring og kompetencerne til kunne have et job. Strategien mod at kontanthjælpsmodtagerne skal have et job eller uddannelse bliver ofte en mere langsigtet strategi. Dette skyldes, at kontanthjælpsmodtagerne oftest har andre komplekse problemer ud over deres ledighed. Disse sekundære problemer bliver de kommunale aktører derfor nødt til at lægge en strategi for, hvordan disse problemer kan blive løst først. Derfor bliver de kommunale aktører nødt til at lægge en primær strategi og sekundær strategi. Den primære strategi er mere rettet mod at løse de sekundære problemer nu og her, således at der efterfølgende kan blive fokuseret mod at løse problemet med ledighed, hvilket er den langsigtede strategi. Dermed får de kommunale aktører kontanthjælpsmodtagerne til først og fremmest at gøre brug af langsigtede strategier for kunne tilpasse sig situationen på kontanthjælp. Dette sker ved, der lægges en strategi for, hvordan de på lang sigt kan klare sig på kontanthjælpen og desuden får løst de sekundære problemer, således at kontanthjælpsmodtagerne på lang sigt kan gøre brug af forandringsorienteret copingstrategier, der er målsat mod at få et job eller påbegynde en uddannelse.

Både beboerrådgiverne og de kommunale aktører prøver at få kontanthjælpsmodtagerne til at få hjælp, hvis de har et misbrugsproblem.

Til dette kan både beboerrådgiverne og de kommunale aktører bruge den viden og de kompetencer, de besidder til at henvise kontanthjælpsmodtagerne til andre professionelle aktører, som besidder ekspertisen/ viden til at kunne hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med alkoholproblemer (Bilag 6: 36). På den måde prøver de at få kontanthjælpsmodtagerne til på længere sigt at anlægge en forandringsorienteret tilgang til deres misbrugsproblemer. Især de kommunale mentorer kan fungere som støttepersoner for kontanthjælpsmodtagerne i misbrugsbehandlingen. Dette gør de ved at følge dem til behandling- eller bare støtte op omkring behandlingen (Bilag 5:19). Dette er med til sikre, at kontanthjælpsmodtagerne bliver ved med at gøre brug af de problemorienterede copingstrategier. Dermed hjælper de professionelle aktører kontanthjælpsmodtagerne med både at aktivere både passive og mere proaktive langsigtede copingstrategier.

I den nedenstående **figur 4** kan ses, hvordan Larsen et.als model over copingstrategier er udfyldt med de korte og langsigtede copingstrategier, som jeg har identificeret, at kontanthjælpsmodtagere i Brøndby Kommune gør brug af.

Figur 4. Kontanthjælpsmodtageres kort- og langsigtede copingstrategier som kan komme til udtryk via passiv eller aktive handlingsmekanismer i Brøndbymodellen, som kan have en betydning for, at kontanthjælpsloftet ikke har betydet øget udsættelse.

Under de langsigtede copingstrategier ser man de passive/ handlingslammede strategier. Dette er strategier, som er målrettet mod at tilpasse sig tilværelsen på kontanthjælp. I Brøndby ses det ved, at kontanthjælpsmodtagerne får hjælp til budgetlægning og til at søge om enkeltydelser.

Mens ved de resignerede tilpasningsstrategier, under de kortsigtede copingstrategier, ser man strategier, som passivt opfylder kravene fra kommunen for at få kontanthjælp. Det kan også tage form af at modtage hjælp fra familie, venner og hjælpeorganisationer for at klare hverdagen.

De aktive handlingsorienterede strategier ses under de forandringsrettede strategier. De langsigtede strategier er rettet mod arbejdsmarkedet og uddannelse, dette består af jobsøgning og virksomhedspraktik. Derudover er disse strategier også rettet mod uddannelse, som gerne skal føre til, at man senere kan komme i arbejde. Mens de i de kortsigtede strategier ser man desperadocoping som er at optage lån, og herunder kviklån samt ignorering af problemerne

Delkonklusion II

Ud fra min delanalyse II, hvor jeg har analyseret på kontanthjælpsmodtagernes copingstrategier, så har jeg kunnet konstatere, at kontanthjælpsmodtagernes levegrundlag er stressende og svære at håndtere. De oplever en økonomisk knaphed, som gør, at de har svært ved at opretholde et normalt levegrundlag. Dette har ført til, at kontanthjælpsmodtagerne har gjort brug af forskellige copingstrategier for at klare den stressede situation med kontanthjælpsloftet.

De copingstrategier, som kontanthjælpsmodtageren valgte at gøre brug af før, de fik hjælp af de professionelle aktører, var primært kortsigtede og var rettet mod at klare sig på meget kort sigt. Ud fra min analyse har jeg kunnet konstatere, at en stor del af kontanthjælpsmodtagerne ikke selv havde ressourcerne eller overskuddet til at lægge en længerevarende strategi for at klare sig på de nedsatte ydelser, da de er socialt udsatte og har flere problemer ud over ledigheden. Det gør, at de heller ikke har ressourcerne til at kunne overskue at påbegynde en strategi, der er målrettet mod en uddannelse eller et arbejde. På den måde havde kontanthjælpsmodtagerne kun overskud til at gøre brug af kortsigtede copingstrategier, som bl.a. at optage lån eller ignorere problemerne.

Men, når kontanthjælpsmodtagerne modtager hjælp fra de professionelle aktører, og der opstår en linking social kapital mellem parterne, så er det med til at skabe nogle redskaber samt blive til en støtte for kontanthjælpsmodtagerne. Disse værktøjer og denne støtte, som de professionelle aktører tilbyder via deres relation, er med til at hjælpe med til, at kontanthjælpsmodtagerne kommer væk fra de kortsigtede strategier.

Hjælpen til kontanthjælpsmodtagerne kommer primært fra de uformelle autoriteter i form af beboerrådgiverne og mentorne. Dette skyldes, at det primært er de aktører, som har tiden og ressourcerne til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne. Dette ses ved, at disse formår at opbygge en relation til kontanthjælpsmodtageren. Denne relation, de professionelle aktører formår at opbygge, har hjulpet kontanthjælpsmodtagerne til at tilegne sig nogle mere langsigtede copingstrategier. Især overfor beboerrådgiverne har kontanthjælpsmodtagerne ikke været interesseret i, at deres copingstrategier skulle strække sig for langt ud i fremtiden. Det skyldes ud fra min analyse, at kontanthjælpsmodtageren kun har tålmodigheden til "brandslukning" af deres problemer fx de økonomiske problemer. Dvs. at de kun kan overskue at løse de allerværste problemer nu og her, så som at få hjælp til at komme ud kviklån og få hjælp, hvis de er bagud med regninger eller huslejen.

Det skyldes, at kontanthjælpsmodtagerne ikke har lysten og overskuddet til at lægge en strategi for, hvordan de kommer ind på arbejdsmarkedet eller påbegynder en uddannelse. På den måde bliver det hovedsageligt en langsigtet strategi for, hvordan de kan tilpasse sig situationen på kontanthjælp. Fra sagsbehandlerens og mentorens side er der dog et lovkrav, at deres strategi over for kontanthjælpsmodtagerne skal føre til job eller uddannelse. Mentorerne og sagsbehandlerne oplever også, at motivationen ikke altid er der for at lægge strategier rettet mod et arbejde eller uddannelse (Bilag 5: 24). Sagsbehandlerne og mentorerne er fra kommunen, så de har en lovgivningsmæssig magt til at fastholde kontanthjælpsmodtagerne til en langsigtet strategi mod job eller uddannelse. Derfor forbliver de kommunale aktørers strategi mod kontanthjælpsmodtagerne målrettet mod dette. På trods af, at motivationen ikke altid er der for en forandringsorienteret strategi, så er kontanthjælpsmodtagerne generelt meget taknemlige for at modtage hjælpen til at tilegne sig nogle mere langsigtede copingstrategier. Generelt er det copingstrategierne, som er rettet mod strategisk at tilpasse sig situationen på kontanthjælp, kontanthjælpsmodtagerne sætter størst pris på.

Diskussion

I dette afsnit vil jeg diskutere min analyse for på den måde at konkretisere nogle af de ting, jeg har fundet frem til i analysen. Mit speciale skal ses som et casestudie til at forstå, hvordan det professionelle hjælpeapparats egen opfattelse af, hvordan de har hjulpet kontanthjælpsmodtagerne, efter kontanthjælpsloftet er blevet indført. Det har vist sig, at de professionelle aktører - ifølge deres egen opfattelse - har ydet en stor hjælp til kontanthjælpsmodtagere og har haft en indflydelse på, at kontanthjælpsloftet ikke har haft lige så store konsekvenser, som det var forudsagt. De ting jeg har fundet frem til i min analyse, vil ikke kunne bruges til at sige noget eksplicit om effekten af de professionelle aktørers hjælpeindsats. Dette skyldes, at jeg ikke har foretaget nogle målinger af, hvilken effekt de professionelle aktørers indsats har haft på kontanthjælpsmodtagerne. Mit speciale har været med til at afdække, at der er et professionelt hjælpeapparat, som er villig til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, hvilket er et billede, der som oftest er fraværende i forskning og mediebildet om fattigdom og de konsekvenser, det har at leve på de laveste sociale ydelser.

Anden forskning om kontanthjælpsloftet

Til at begynde med vil jeg diskutere nogle af mine findings op imod Larsen et.als forskning om konsekvenserne af at leve på de lavest sociale ydelser.

Larsen et.als forskning fokuserer på livet på de lavest sociale ydelser i samfundet efter indførelsen af det første kontanthjælpsloft (Larsen, 2013). Denne forskning giver et indblik i den stressende og svære tilværelse, det er at leve som kontanthjælpsmodtager på de laveste sociale ydelser i samfundet. Det stemmer godt overens med en del af det billede, jeg har fået af mine informanter. Dog ikke i samme udstrækning som Larsen et.als forskning. Dette skyldes, at jeg ikke i samme grad i mit speciale har fokuseret på, hvordan kontanthjælpsmodtagernes tilværelse er på kontanthjælp. I stedet har jeg valgt at fokusere på de professionelle aktørers "hjelpeapparat".

Et af de aspekter, som ses i mine interviews af konsekvenser som følge af det nuværende kontanthjælpsloftet, er for det første, at kontanthjælpsloftet presser og stresser kontanthjælpsmodtagernes livssituation.

Det skyldes, at kontanthjælpsmodtagerne som følge af de lave sociale ydelser oplever en økonomisk knaphed. De har svært ved at få pengene til at slå til og bliver nødt til at skære mange sociale aktiviteter fra. Derfor er de nødsaget til at anvende forskellige copingstrategier for at klare sig på de nedsatte sociale ydelser.

I Larsen et. als forskning er fokus på, hvordan kontanthjælpsmodtagerne oftest vælger at anvende forskellige kortsigtede copingstrategier for at klare sig på kontanthjælp.

Ud fra mine informanter, så har størstedelen af kontanthjælpsmodtagerne et ønske om få hjælp til at stoppe med at gøre brug af de kortsigtede copingstrategier, da kontanthjælpsmodtagerne godt kan mærke, at de kortsigtede strategier ikke er de mest hensigtsmæssige at bruge. Det er også en tendens, der ses i Larsen et.als forskning, at kontanthjælpsmodtagerne tænker kortsigtet. Larsen et.als forskning viser også, at kontanthjælpsmodtageren har en tendens til at anvende kortsigtede strategier, når de ikke får hjælp til at tænke mere langsigtet. I Larsen et.als er fokus mere på hvordan, det kommunale system presser på for at hjælpe kontanthjælpsmodtagere med at tænke langsigtet. Dette kan ud fra Larsen et.als forskning kontanthjælpsmodtagerne opleve som en stressfaktor.

Det andet aspekt, som er et perspektiv, som ikke er med i Larsen et.als` forskning, er betydningen af de professionelle aktørers hjælp. Dette er på trods af, at de professionelle aktører ud fra min analyse spiller en stor rolle i kontanthjælpsmodtagernes tilværelse, da de forsøger at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, så meget som står inden for deres magt.

Ved at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at tilegne sig langsigtede copingstrategier, så prøver de professionelle aktører også at hjælpe dem med at komme af med de negative copingstrategier.

Det billede, jeg har fået i dette speciale, af konsekvenserne af kontanthjælpsloftet, er, at det rammer kontanthjælpsmodtagerne hårdt, men hvis de formår at modtage hjælp fra de professionelle aktører i tide, så har kontanthjælpsmodtagerne muligheden for at få hjælp til at tilpasse sig til tilværelsen på kontanthjælp. De professionelle aktører kan hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at lægge en strategi for, hvordan de kan klare sig på de nedsatte ydelser. Dette er strategier, der gør, at de ikke i samme grad risikerer at blive sat ud af deres hjem, og gør, at de ikke bruger kortsigtet desperado coping mere, derfor begynder

kontanthjælpsmodtagerne efterfølgende at bruge mere rationelle og langsigtede coping strategier.

Mens Larsen et.als forskning har heller ikke indikeret, at kontanthjælpsloftet vil føre til en øget udsættelse, som det ellers var frygtet. Larsen et.als forskning indikerer, at det var kun omkring 30% af kontanthjælpsmodtagerne, som ville overveje at flytte på grund af de lave sociale ydelser (Larsen et.al, 2010,14). Dermed er der 70% af kontanthjælpsmodtagerne, som ikke overvejer at flytte, på trods af, at de er på en af de laveste sociale ydelser og det fra et udefrakommende perspektiv kunne være en god ide, hvis de flyttede. Det indikerer, at hjemmet ikke bare er et tag over hovedet for kontanthjælpsmodtagerne. Hjemmet er en "hellig ting" også for kontanthjælpsmodtagerne, derfor er det noget af det sidste, kontanthjælpsmodtagerne har lyst til at spare væk. Samtidig kræver det også, at man besidder en vis mængde socialt overskud, for at man kan overskue at flytte fra ens hjem. En større del af de kontanthjælpsmodtagere, der er ramt kontanthjælpsloftet besidder ikke dette. Mange er socialt udsatte, og besidder derfor ikke derfor ikke det overskud, det kræver at flytte. Dette er nogle af de årsager, der kan være med til at forklare, hvorfor at BLs forudsigelse om, at kontanthjælpsloftet vil føre til en massiv udsættelse, ikke har holdt vand indtil nu. Boligselskabet Bo-Vest har dog i 2018 oplevet en stigning i antallet af fagedudsættelser. Bo-Vest har haft 15 udsættelser i løbet af de fem første måneder af 2018. Mens i hele 2017 havde Bo-Vest 19 udsættelser (Udsættelser 2017 og 2018).

De professionelle relationers roller

Hvis man skal diskutere, hvilken rolle kontanthjælpsmodtagernes relation til mentoren og beboerrådgiverne har, så er det et frivilligt tilbud, som kontanthjælpsmodtagerne selv kan vælge til (Bilag 5: 23),(Bilag 6: 30). Dette gør, at kontanthjælpsmodtagernes relation til mentorerne og beboerrådgiverne fungerer generelt anderledes end til sagsbehandlerne. Det skyldes, at det er en meget formel relation, de har til sagsbehandleren. Denne relation til sagsbehandleren handler om, at kontanthjælpsmodtagerne skal i job eller i uddannelse. Mens relation til mentorerne og beboerrådgiverne drejer sig om, at de sammen finder en løsning på kontanthjælpsmodtagernes problemer. Dermed er mentoren og beboerrådgiverne

relation mere uformel. Derudover, når beboerrådgiverne og mentorerne er et frivilligt tilbud, så har de kun muligheden for at hjælpe de kontanthjælpsmodtagere, der aktivt ønsker at få hjælp.

Desuden ses det, at Brøndby kommune har lavet en opgavefordeling mellem de uformelle og de formelle autoriteter, således at de har forskellige roller. Det er de uformelle autoriteter i form af mentoren og beboerrådgiverne, der primært står for at opbygge en konstruktiv relation til kontanthjælpsmodtagerne med det formål at hjælpe dem med deres problemer. Mens de kommunale sagsbehandlers opgave primært består i at tage sig af de formelle og lovmæssige ting omkring kontanthjælpsmodtagerne.

Problematikker i samarbejdet

Ved at diskutere samarbejdet mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører, så er dette samarbejde ikke altid er problemfrit. En af de problematikker, som kan opstå, er, at en meget tillidsfuld relation mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører bliver brudt i form af, at kontanthjælpsmodtagerne blottet sig og fortæller meget personlige ting. Dette kan give nogle problematikker i form af, at de professionelle aktører ikke er der for evigt for kontanthjælpsmodtageren. Deres relation til kontanthjælpsmodtagerne eksisterer som en del af deres job og kan medføre et tillidsbrud til den konkrete professionelle aktører eller generelt til systemet, den dag den professionelle ikke længere er en del af kontanthjælpsmodtagernes liv og kan resultere i, at kontanthjælpsmodtagerne kan få svært ved at opbygge en tillidsfuld relation til en ny aktør. Dette kan også ses ved, at socialrådgiveren Pernille Jørgensen, fortæller, at nogle gange har dem, hun har været mentor for, oplevet, at hun er endnu en i rækken, der skal forsøge at hjælpe dem. Dermed kan kontanthjælpsmodtagerne nemt få en følelse af at blive kastet rundt i det kommunale system, da de kan have haft forskellige sagsbehandlere, som de har åbnet sig op overfor, og som så er forsvundet igen. Dette er en oplevelse, nogle af kontanthjælpsmodtagerne har på trods af, at Brøndby kommune prioriterer, at det er den samme sagsbehandler, borgerne har igennem hele deres forløb.

Dette indikerer, at det kan være svært for det kommunale system at efterleve ambitionen om, at det er den samme sagsbehandler gennem hele processen.

Dette kan også skyldes, at de kontanthjælpsmodtagere, som har komplekse problemer, også har været inde i det kommunale system i lang tid.

En anden måde, kontanthjælpsmodtagerne kan opleve tillidsbrud over for mentoren, er, at kontanthjælpsmodtagerne kan komme til at åbne sig op omkring kriminelle handlinger, de har gjort. Dette har mentoren Pernille Jørgensen oplevet flere gange. Dette er informationer, som mentoren ikke bare kan ignorere, da mentoren har pligt til at videregive den form for oplysninger i det kommunale system (Bilag 5: 21. Dette kan få kontanthjælpsmodtagerne til at få en følelse af, at mentoren har udnyttet den tillid kontanthjælpsmodtageren havde til mentoren.

Dermed er der forskellige udfordringer, som kan opstå i samarbejdet mellem kontanthjælpsmodtagerne og de professionelle aktører. Dette er med til at gøre det ekstra udfordrende for de professionelle aktører at prøve at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne.

Konklusion

Ud fra undersøgelsens analyse tyder resultaterne på, at de professionelle aktører har en vis grad af indflydelse. Der skal dog tages forbehold for, at der ikke er foretaget effektstudier, og at modtagerne af hjælpen ikke er blevet interviewet. Hvis det antages, at de professionelle aktørers vurderinger er korrekte, så har de professionelle aktørers proaktive tilgang haft en stor betydning for, hvordan kontanthjælpsmodtagerne kan klare sig på de nedsatte ydelser efter indførelsen af kontanthjælpsloftet. Dette skyldes, at boligselskaberne i Brøndby og Brøndby Kommune har været meget opmærksomme på at opsøge og hjælpe de borgere, som er ramt eller risikerer at blive ramt af kontanthjælpsloftet dog uden, at de professionelle aktører har lavet nogle særlige tiltag, der er målrettet mod de kontanthjælpsmodtagere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet. De professionelle aktører har gennem deres arbejde kunnet erfare, at de borgere, som er blevet ramt af kontanthjælpsloftet, oftest er socialt udsatte borgere. Denne gruppe borgere, er ekstra udfordret, da de har flere og ofte komplekse problemer udover ledighed. Derfor har de et ekstra behov for, at der er nogle, der kan hjælpe dem med at løse deres problemer, da kontanthjælpsmodtagerne ofte ikke selv kan se en

løsning eller overskue løsningen på deres problemer og derfor oftest tyer til kortsigtede copingstrategier.

Gennem analysen har jeg kunnet identificere fem værktøjer og mekanismer, som gør sig gældende i Brøndby Kommune og, som - ifølge de professionelle aktører - har været medvirkende til, at kontanthjælpsloftet ikke har haft de forudsagte negative konsekvenser. Disse mekanismer kan ses i nedenstående tabel

Tabel 1. Brøndby-modellen. Mekanismer, der kan være medvirkende til at kontanthjælpsloftet ikke har ført til øget udsættelse blandt kontanthjælpsmodtagere.	
Mekanismer	Forklaring
Fleksibel og tilgængelig sagsbehandling	Kontanthjælpsmodtagerne kan komme i kontakt med de professionelle aktører i hele arbejdstiden.
Opsøgende rådgivning	Beboerrådgiverne opsøger de beboere, som er bagud med huslejen for at hjælpe dem.
Økonomisk rådgivning	De professionelle aktører hjælper kontanthjælpsmodtagerne med at lægge et budget og få styr på deres gæld.
Bisidder	Mentorerne og beboerrådgiveren agerer bisidder for kontanthjælpsmodtagerne ved bl.a. møder på kommunen.
Tværdisciplinære/netværk sopbyggende tilgang	De professionelle aktører samarbejder med aktører fra andre faggrupper om at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne.

Det første værktøj, som jeg har identificeret i min analyse, som gør sig gældende i Brøndby Kommune er, at der er en fleksibel og tilgængelig sagsbehandling. Dette ses ved, at det kommunale system i Brøndby kommune har en meget åben og fleksibel tilgang til de kommunale aktører i forhold til andre kommuner. Dette skyldes, at både sagsbehandleren og mentoren er meget fleksible og tilgængelige med sagsbehandling. Kontanthjælpsmodtagerne kan kontakte de kommunale aktører i hele arbejdstiden. Både sagsbehandlerne og mentorerne har en

mobiltelefon, som de kan kontaktes på i hele arbejdstiden.

Kontanthjælpsmodtagerne kan endda sende en sms til mentoren eller sagsbehandleren i weekenden, hvis der sker noget uforudset, som disse bør vide. På den måde er de kommunale aktører meget tilgængelige over for kontanthjælpsmodtagerne og desuden forberedte på, hvad de møder ind til efter weekenden. Yderligere kan mentoren også hurtig mødes med kontanthjælpsmodtagerne, hvis der pludselig sker noget, der gør, at disse har behov for at mødes. Beboerrådgiverne besidder også noget af den samme fleksible sagsbehandling, da de også er meget villige til at træde til og hjælpe kontanthjælpsmodtagerne, når der er brug for hjælp. Denne fleksibilitet er med til at gøre det nemmere at opbygge en professionel relation imellem kontanthjælpsmodtager og professionel aktør - på trods af, at de professionelle aktører er en autoritet, og de samtidig har en magt til at kunne sanktionere over for kontanthjælpsmodtagerne, hvis kontanthjælpsmodtagerne ikke følger de spilleregler, som de professionelle aktører opstiller for samarbejdet. Dette accepteres af kontanthjælpsmodtagerne, da disse har tillid til, at de professionelle aktører vil hjælpe med at løse deres problemer. Denne autoritet, som de professionelle aktører besidder, gør, at kontanthjælpsmodtagerne får tillid og åbner op omkring alle de problemer, de har. Dette er med til at gøre det nemmere for de professionelle aktører at kunne lægge nogle langsigtede copingstrategier.

Den anden mekanisme, som jeg har identificeret er den opsøgende rådgivning. Den opsøgende rådgivning er, at de professionelle aktører proaktivt og præventivt opsøger kontanthjælpsmodtagerne for at hjælpe dem inden deres problemer udvikler sig yderligere. Den opsøgende rådgivning har vist sig værende en vigtig faktor for betydningen af de professionelle aktørens hjælp. Kommunerne og boligselskaberne har holdt infomøder og desuden sendt breve ud om kontanthjælpsloftet til de personer, der bliver ramt eller er i risiko for at blive ramt af kontanthjælpsloftet. På den måde har de været med til at informere om, hvad kontanthjælpsloftet indebærer og, hvad man selv kan gøre for ikke at blive ramt eller i mindre omfang blive ramt af kontanthjælpsloftet. Derudover ses den opsøgende rådgivning i særlig grad ved at boligselskabernes beboerrådgiverne arbejder med at hjælpe deres beboere med økonomiske problemer. Beboerrådgiverne er meget opsøgende i deres rådgivning hvilket ses ved, at beboerrådgiverne kontakter beboere, så snart disse er kommet

bagud med huslejen. På den måde kommer de hurtigst muligt i kontakt med kontanthjælpsmodtagerne omkring huslejerestancen og evt. andre problemer - inden at problemer vokser sig for store. Ved komme tidligt ind i forløbet omkring huslejerestancen eller andre økonomiske problemer kan boligrådgiverne opbygge et samarbejde med kontanthjælpsmodtagerne om at finde en løsning på kontanthjælpsmodtagernes problemer. Dette gør, at beboerrådgiverne kan opbygge nogle konstruktive og langsigtede copingstrategier, som er målrettet til at løse kontanthjælpsmodtagernes problemer. Dette gør også, at kontanthjælpsmodtagerne kan komme væk fra de kortsigtede copingstrategier.

De copingstrategier, som kontanthjælpsmodtagerne primært vil have hjælp til fra beboerrådgiverne, er strategier, der er målrettet til på lang sigt strategisk at tilpasse sig tilværelsen på kontanthjælp. Dette kan skyldes, at kontanthjælpsmodtagerne ofte er socialt udsatte borgere, som derfor ikke kan overskue at komme i job eller påbegynde en uddannelse. Denne tendens gør sig også gældende hos de kommunale aktører, men disse har lovgivningen og magten til at fastholde kontanthjælpsmodtagerne til også at bruge copingstrategier, der er målrettet job eller uddannelse.

Den tredje værktøj, som de professionelle aktører gør brug af i Brøndby Kommune, er økonomisk rådgivning. Både de kommunale aktører og beboerrådgiverne gør brug af økonomisk rådgivning, da kontanthjælpsmodtagerne ofte har svært ved at få deres økonomi til at hænge sammen. Det skyldes, at de ikke er særlige gode til at administrere deres økonomi, og at de samtidig ikke har et særligt stort økonomisk råderum. De professionelle aktører tilbyder at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at lægge et budget over deres økonomi, da det kan hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at få et overblik over deres økonomi - hvilke indtægter og udgifter, de har. På den måde kan der findes ud af, om der er nogle udgifter, der kan spares væk, eller om der er nogle ydelser, de er berettiget til, som de ikke får for nuværende. Derudover, som en del af den økonomiske rådgivning, så kan de professionelle aktører også give gældsrådgivning til kontanthjælpsmodtagerne. Dette har vist sig at være en vigtig del den økonomiske rådgivning, da der er en større del af kontanthjælpsmodtagerne, der har optaget lån - bl.a. lån fra kviklånsfirmaer. Derudover kan de professionelle aktører hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med både at få overblik over gælden samt hjælpe med at

lave afdragsordninger for gælden. De professionelle aktører har desuden også muligheden for hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at søgte om gældssanering. På den måde får de professionelle aktører hjulpet kontanthjælpsmodtagerne med at komme væk fra de kortsigtede copingstrategier, som bl.a. bestod af kviklån og af at ignorere problemerne.

Det fjerde værktøj, som primært bruges af mentorerne og beboerrådgiverne, er, at være bisidder for kontanthjælpsmodtagerne ved møder med fx kommunen eller andre aktører. Dette gør, at kontanthjælpsmodtagerne har en med til disse møder, som kan støtte dem, da kontanthjælpsmodtagerne ofte kan være bange for at deltage i disse møder, de føler, at møder med de kommunale aktører kan være meget formelle og har en frygt for at disse tager ydelser fra dem. Derudover kan kontanthjælpsmodtagerne have svært ved at forstå, hvad der bliver sagt på disse møder. På den måde kan mentoren og beboerrådgiverne som bisidder hjælpe med at forstå, hvad der blev sagt på møderne. Dette gør, at kontanthjælpsmodtagerne har nemmere ved at modtage støtten og hjælpen til at tilpasse sig de mere langsigtede copingstrategier.

Den femte mekanisme er det tværdisciplinære/netværksopbyggende tilgang blandt beboerrådgivere, hvilket vil sige, at man samarbejder og opbygger et netværk til andre aktører inden for andre faggrupper, for at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne. Dette kommer til sig til udtryk ved, at beboerrådgiverne er meget obs. på at yde tværgående hjælp til kontanthjælpsmodtagerne. Dette ses ved, at beboerrådgiverne er meget opmærksomme på, at de ikke har kompetencerne til at hjælpe med alle de problemer, som kontanthjælpsmodtagerne kan have. Derfor har beboerrådgiverne valgt at opbygge et samarbejde med andre aktører, som besidder kompetencerne til at hjælpe med et givent problem. Dette kan være problemer så som kompliceret gæld, alkohol eller psykiske problemer. Beboerrådgiverne kan så opbygge et tværdisciplinært samarbejde, således at de kan være med til give den bedst mulige hjælp til kontanthjælpsmodtagerne. På den måde er beboerrådgiverne medvirkende til at skabe rammerne for, at kontanthjælpsmodtagerne kan komme af med de kortsigtede copingstrategier og enten bruge copingstrategier til at kunne tilpasse sig tilværelsen på kontanthjælp eller copingstrategier målrettet mod job eller uddannelse.

Det har dog også vist sig, at de kommunale aktører ikke i samme omfang er lige så gode til at have et lige så tværdisciplinært samarbejde med andre aktører. De kommunale aktører henviser primært til andre aktører inden for det kommunale system.

Det har vist sig i min analyse, at det samarbejde og denne relation, som de professionelle aktører i Brøndby prøver at opbygge til kontanthjælpsmodtagerne, ikke er ny, da de professionelle aktører i flere år har brugt denne metode til at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne og andre socialt udsatte i Brøndby Kommune med at tilegne sig nogle mere langsigtede copingstrategier. Det er en metode, som også andre boligselskaber og kommuner i stigende grad er begyndt at bruge inden for de seneste par år - især efter indførelsen af den forrige kontanthjælpsreform (Bilag 4: 13). Brøndby Kommune er også begyndt inden for de seneste par år i stigende grad at benytte mentorordning. Desuden startede Bo-Vest også deres økonomiske beboerrådgivning op for et par år siden. Dermed er den hjælp, de professionelle aktører kan tilbyde ikke noget nyt redskab.

Denne hjælp er dog blevet ekstra vigtig efter indførslen af kontanthjælpsloftet. De professionelle aktører har erfaret, at denne hjælp, hvor de opbygger en relation til kontanthjælpsmodtagerne, er et effektivt redskab, og at denne hjælp gør stor gavn med at hjælpe kontanthjælpsmodtagerne med at løse de problemer, de kan have udover ledighed. På den måde kan denne hjælp være med til gøre at kontanthjælpsmodtagerne kan opbygge langsigtede copingstrategier.

Kilder

Andersen, Johan og Løve, Flemming Von Hadeln: Social Kapital og empowerment-processer i lokalsamfundet i *Social kapital som teori og praksis*, rediger af Hegedahl, Paul og Rosenmeier, Sara Lea, 67-113: Forlaget Samfundslitteratur 1.udgave 2007

Agertoft, Cecilie: *Kontanthjælpsloftet gør ekstra ondt her*, Ugebrevet A4, 2018
https://www.ugebreveta4.dk/her-goer-kontanthjaelpsloftet-ekstra-ondt_21159.aspx
set d. 16-01-2018

Ank, Heiner Lützen: Kontanthjælpsreformen: *“Vi har taget nogle papirer med, der fortæller hvor man kan søge økonomisk hjælp”*, Folkebladet for Glostrup.Brøndby.Vallensbæk, 2016
<http://folkebladet.dk/2016/08/kontanthjaelpsreform-vi-har-taget-nogle-papirer-med-der-fortaeller-hvor-man-kan-soege-oekonomisk-hjaelp/> set d.02-02-2018

Benaminsen, Lars; Enemark,Morten Holm; Birkelund, Jesper Fels: Fattigdom og Afsavn, SFI 2016

Beskæftigelsesministeriet: *Aktivtetsparate Kontanthjælpsmodtager får en helhedsorienteret hjælp*
<http://bm.dk/da/Beskaeftigelsesomraadet/Flere%20i%20arbejde/Kontanthjaelpsreform/Overblik%20over%20kontanthjaelpsreglerne/Hvad%20betyder%20reformen%20for%20dig%20der%20er%20over%2030%20aar/Aktivtetsparate%20personer%20over%2030%20aar.aspx> set d.15-3-2018

Biblo.dk: Interviewet som metode
<http://bibdok.dk/onewebmedia/Interviewet%20som%20metode.pdf> set d.25-01-2018

BL: Høring om lov om aktiv socialpolitik og lov om individuel boligstøtte, 2015
<https://bl.dk/media/1341633/kontanthjaelpsloft-hoering-fra-bl.pdf> set d. 01-02-2018

Borger.dk: Kontanthjælpsloftet

<https://www.borger.dk/-/media/borgerdk/Dokumenter/Udbetalingdanmark/Boligstoette-eksempler-paa-kontanthjaelpsloftpdf.pdf> set d. 31-01-2018

Bo-Vest, Er du ramt af kontanthjælpsreformen? <https://www.bo-vest.dk/beboer/oekonomisk-beboerraadgivning/er-du-ramt-af-kontanthjaelpsreformen/> set d. 16-05-2018

Bo-Vest2, Status på fogedudsættelser 2017 & 2018 (se bilag 8 & 9)

Brøndby Kommune, Beskæftigelsesplan 2018-2019

<http://www.brondby.dk/Kommune/Organisation/PolitikkerOgStrategier/ArbejdeOgBeskaftigelse.aspx>

Brøndby Kommune, Tal og fakta <http://www.brondby.dk/Kommune/Velkommen-til-Broendby/Tal-og-fakta.aspx> set d. 30-01-2018

Brøndby Strand Parkerne HP4 foreløbig Helhedsplan, BRØNDBY STRAND FOR FREMTIDEN / NETVÆRKSKONTORET, 2013

Cevea: Kontanthjælpsreformerne skaber flere fattige børn, 2017

<https://cevea.dk/filer/Kontanthjelpsreformerne-skaber-flere-fattige-brn.pdf>

Claridge, Tristian: *Explanation of types of social capital*, 2013

<https://www.socialcapitalresearch.com/explanation-types-social-capital/> set. d.08-02-2018

Corfixen, Kristian: *Forudsigelse holdt ikke: Kontanthjælpsloftet har ikke sat flere på gaden*, Politiken, 2017

<https://politiken.dk/indland/art6002193/Kontanthj%C3%A6lpsloftet-har-ikke-sat-flere-familier-p%C3%A5-gaden> set d.16-01-2018

Domstolestyrelsen.dk: Statestik for fogedsager, Huslejesager - udsættelsesager for privat boliger i perioden 2011-2016

http://www.domstol.dk/om/talogfakta/statistik/Documents/Fogedsager/2016/Byretter_fogedsager_huslejesager_udsættelse_af_privat_bolig_2011-2016.pdf set. 02-02-2016

Fenner, Sussan: Institutional power: Definition and Concept, Study.com

<https://study.com/academy/lesson/institutional-power-definition-lesson-quiz.html> set d. 14-03-2018

Forstadsmuseet, Brøndby siden Stenalderen <http://forstadsmuseet.dk/historien-om/brondby-siden-stenalderen/#brondby-i-1900-tallet-og-frem> set. d. 30-01-2018

Flyvbjerg, Bent: Fem misforståelser om casestudiet I *Kvalitativ Metode En Grundbog*, Redigeret af Brinkmann, Svend & Tanggard, Lene ,497-520. Hans Reitzels Forlag 2.udgave 2013

Hansen, Lars Wernblad: Gammelt kontanthjælpsloftet: Få job og høj Fattigdom <https://piopio.dk/gammelt-kontanthjaelpsloft-fa-job-og-hoj-fattigdom/> set d.23-05-2018

Holst, Emma Qvirin: Overblik Forstå regeringens nye kontanthjælpsloft <https://www.altinget.dk/artikel/overblik-forstaa-regeringens-nye-kontanthjaelpsloft> set d.16-05-2018

Ingemann, Jan Holm: *Videnskabsteori for økonomi, Politik og Forvaltning*, Samfundslitteratur 1. udgave 2013

Karpatschof, Søren: Kvalitativ Analyseredskaber, 2015, I *Kvalitativ Metode En Grundbog*, Redigeret af Brinkmann, Svend & Tanggard, Lene, 481-496. Hans Reitzels Forlag 2.udgave.

Keeley, Brian: *Human Capital: How what you know shapes your life*, OECD Insights 2007

Kontanthjælps-alliancen og Kirkens Korshær 1: Brev til borger og politikere i Brøndby Kommune, 2017 <https://kalliancenblog.wordpress.com/brondby/> set d.31-01-2018

Kontanthjælps-alliancen og Kirkens Korshær: Tal, 2017
<https://kalliancenblog.wordpress.com/tal/> set d.31-01-2018

Larsen, Jørgen Elm; Ejrnæs, Morten; Müller, Maja. Fattigdom og overlevelsestrategier. Dansk sociologi, 24(1) 2013,97-117

Larsen, Jørgen Elm; Ejrnæs, Morten; Müller, Maja. *Livet på laveste sociale ydelser- et år efter*, CASE, 2011

Lazarus, Richard S.: *Stress og følelser- en ny syntese*. Akademisk Forlag, 2006

Landhäußer, Sandra & Ziegler Holger: *Social capital, i Social Work and Society* vol.4 no.1 2006

Levinson, Klaus: *Social tillid og velfærd* i 13 værdier bag den danske velfærdsstat redigeret af Petersen, Jørn Henrik, Syddansk Universitetsforlag 2007, s.69-78

LO: Tabel boliger, 2017, <https://lo.dk/wp-content/uploads/2017/11/tabeller-boliger.pdf> set . d.30-01-2018

Mynster, Ivan; Se Danmarkskortet: Her er flest på kontanthjælp, Ugebrevet A4, https://www.ugebreveta4.dk/se-danmarkskortet-her-er-flest-paa-kontanthjaelp_20458.aspx set d.30-01-2018

Putnam, Robert D: *Making democracy work civic: Traditions in modern Italy*, Princeton University Press 1993

Retsinformation.dk, Aktivloven kapitel 10 § 81.
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188312>

Rosenmeier, Sara Lea: Den Sociale kapitals færde, i *Social kapital som teori og praksis*, rediger af Hegedahl, Paul og Rosenmeier, Sara Lea, 9-37: Forlaget Samfundslitteratur 1.udgave 2007

Svendsen, Gunnar Lind Haase: *Hvad er social kapital?*: Dansk Sociologi Vol 12, No 1, 2001

Svendsen, Gert Tinggaard & Svendsen, Gunnar Lind Haase: *Social Kapital en introduktion*: Hans Reitzels Forlag 1. Udgave 2006

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering: Værktøjer til Jobreform fase I, 2017
<http://star.dk/da/Reformer/Jobreform-fase-1-2016/Implementering/Vaerktoejer.aspx>
set d.02-02-2018

Szreter, Simon og Woolcook, Michale: *Health by association? Social capital, social theory, and the political economy of public health*, International Journal of Epidemiology, Volume 33, Issue 4, 1 August 2004, Pages 650–667

Urban Dictionary: Definition of Respect
<https://www.urbandictionary.com/define.php?term=Respect> set d.14-03-2018

Westersø, Rikke Struck: Se, hvordan kontanthjælpsloftet rammer danskerne: 'Hvad skal vi nu gøre', Tv2 2016 <http://nyheder.tv2.dk/samfund/2016-09-12-se-hvordan-kontanthjaelpsloftet-rammer-danskerne-hvad-skal-vi-nu-goere> set d.31-01 2018